

Ελληνική Δημοκρατία

Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Γενική Διεύθυνση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Τμήμα Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Αθήνα, Μάρτιος 2016

Πίνακας περιεχομένων

1.	Εισαγωγή – Ιστορική εξέλιξη.....	4
1.1.	Το θεσμικό πλαίσιο του Ν. 3448/2006 (Α' 57).....	4
1.2.	Επιχειρησιακή διάσταση.....	7
2.	Διεργασίες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανοικτά δεδομένα.....	10
3.	Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα: το κεφ. Α του Ν. 4305/2014 (237/Α').....	12
3.1.	Περιγραφή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου συγκριτικά με το Ν. 3448/2006....	12
3.2.	Επιχειρησιακή διάσταση για την εφαρμογή του Ν. 4305/2014.....	17
3.3.	Ποσοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Ν.4305/2014.....	20
3.4.	Ποιοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Ν.4305/2014.....	36
3.5.	Σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς.....	41
4.	Γενική Αποτίμηση Πολιτικής.....	46
5.	Σχέδιο δράσης για το έτος 2016.....	49
5.1.	Εντοπισμός κρίσιμων φορέων της Διοίκησης για την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων.....	49
5.2.	Διάσταση υποδομών.....	51
5.3.	Συμμετοχή μετόχων εκτός της Διοίκησης: αξιολόγηση αναγκαιότητας/δυνατότητας/οφέλους.....	53
5.4.	Ενδυνάμωση της περαιτέρω χρήσης από φορείς του δημοσίου τομέα και λοιπούς ενδιαφερόμενους.....	55
5.5.	Πτυχές οικονομικής αποτίμησης.....	57

Πίνακας Γραφημάτων

Γράφημα 1:	Διαδικασία καταγραφής και αξιολόγησης συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 4305/2014.....	16
Γράφημα 2:	Εξέλιξη ένταξης φορέων στο data.gov.gr.....	21
Γράφημα 3:	Εξέλιξη ανάρτησης συνόλων ανοικτών δεδομένων στο data.gov.gr.....	22
Γράφημα 4:	Εξέλιξη Συνόλων Δεδομένων & Φορέων στο data.gov.gr.....	23
Γράφημα 5:	Πλήθος εγγεγραμμένων Φορέων ανά κατηγορία στο data.gov.gr.....	25
Γράφημα 6:	Σύνολα ανοικτών δεδομένων ανά κατηγορία φορέων στο data.gov.gr.....	25
Γράφημα 7:	Αναρτήσεις και πλήθος φορέων ανά κατηγορία φορέων στο data.gov.gr.....	26
Γράφημα 9:	Ποσοστά εγγεγραμμένων φορέων επί του συνόλου ανά κατηγορία.....	27
Γράφημα 10:	Ποσοστά εκδοθεισών αποφάσεων ανά κατηγορία φορέα.....	28

Γράφημα 11: % Ποσοστό εκκρεμότητας αναρτήσεων ανά κατηγορία φορέα.....	31
Γράφημα 12: Εξέλιξη επισκεψιμότητας στο data.gov.gr ανά μήνα.....	32
Γράφημα 13: Εξέλιξη διακριτών χρηστών του data.gov.gr ανά μήνα	32
Γράφημα 14: Επισκεψιμότητα data.gov.gr ανά χώρα προέλευσης	33
Γράφημα 15: Αριθμός Συνόλων Δεδομένων ανά Μορφότυπο	38
Γράφημα 16: Σύνολα δεδομένων ανά θεματική κατηγορία.....	40

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας 1: Υπουργεία – Τομείς Πολιτικής και Ανοικτά Δεδομένα	23
Πίνακας 2: Περιφέρειες και Ανοικτά Δεδομένα	29
Πίνακας 3: Δήμοι και Ανοικτά Δεδομένα	30
Πίνακας 4: Σελίδες με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα	33
Πίνακας 5: Σύνολα Δεδομένων με τις περισσότερες λήψεις.....	34
Πίνακας 6: Αριθμός συνόλων δεδομένων ανά είδος μορφοτύπου	37
Πίνακας 7: Θεματικές κατηγορίες δεδομένων	39
Πίνακας 8: Σύνολα Δεδομένων ανά Θεματική Κατηγορία	40

1. Εισαγωγή – Ιστορική εξέλιξη

1.1. Το θεσμικό πλαίσιο του Ν. 3448/2006 (Α' 57)

Η έννοια της «περαιτέρω χρήσης πληροφοριών» αναφέρεται στο δικαίωμα των πολιτών για άντληση δεδομένων από τους δημόσιους φορείς και αξιοποίησή τους για εμπορικούς ή μη σκοπούς. Στο πλαίσιο άσκησης της δημόσιας αποστολής και των δραστηριοτήτων του, ο δημόσιος τομέας συγκεντρώνει, παράγει, επεξεργάζεται και διαδίδει τεράστιο πλήθος πληροφοριών σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως πληροφορίες κατεξοχήν νομικού και διοικητικού χαρακτήρα, οικονομικής, επιχειρηματικής, εκπαιδευτικής, κοινωνικής φύσης, πληροφορίες σχετικά με τον τουρισμό και άλλες θεματικές ενότητες. Οι πληροφορίες αυτές αποτελούν αγαθό τεράστιας οικονομικής σημασίας, η δε πρόσβαση και δυνατότητα ευρύτερης χρήσης αυτών ενέχει σημαντικά οφέλη για πολίτες και επιχειρήσεις.

Η εξέλιξη προς την Κοινωνία της Πληροφορίας με τη ταχύτατη ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, τη ψηφιακή πραγματικότητα, τη χρήση του διαδικτύου για ποικίλους σκοπούς παρέχει νέους τρόπους πρόσβασης και αξιοποίησης των πληροφοριών αυτών. Η δυνατότητα της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα και αποτελεσματικής εκμετάλλευσής αυτών από τις επιχειρήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και την δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Ωστόσο, η ύπαρξη ποικίλων και διαφορετικών ρυθμίσεων και πρακτικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εκμετάλλευση των πληροφοριακών πόρων του δημόσιου τομέα αναγνωρίστηκε ως φραγμός στην πλήρη αξιοποίηση του μεγάλου αυτού οικονομικού αγαθού, σε διασυνοριακό επίπεδο, ενώ αναγκαίος κρίθηκε ο περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην κοινοτική αγορά ¹.

Προς άρση των παραπάνω περιορισμών και αντιμετώπιση των συναφών προβλημάτων, εκδόθηκε η Οδηγία 2003/98/ΕΚ ² του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και με τον Ν. 3448/2006³ το εσωτερικό δίκαιο εναρμονίστηκε προς την Οδηγία αυτή. Με τις διατάξεις του διαμορφώνεται το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν τη δίκαιη, αναλογική και ισότιμη περαιτέρω χρήση των εγγράφων του δημόσιου τομέα, από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις ενώ στοχεύεται ο αποκλεισμός ρυθμίσεων μονοπωλιακού χαρακτήρα, με παράλληλη πρόβλεψη όλων των απαιτούμενων εγγυήσεων για την προστασία της δημόσιας τάξης, των προσωπικών δεδομένων και των δικαιωμάτων τρίτων.

¹ Βουλή των Ελλήνων, Β' Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών, Τμήμα νομοτεχνικής επεξεργασίας σχεδίων και προτάσεων νόμων, «Έκθεση στο Νομοσχέδιο: Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης», Αθήνα, 21.02.2006 <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7b24652e-78eb-4807-9d68-e9a5d4576eff/G-PLIROFOD-epis.pdf>

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:345:0090:0096:EL:PDF>

³ http://www.et.gr/idsocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFGQ40gSLPFOXdtvSoClrL8KogaERu8wDDtl9LGdkF53UJxSx942CdygXSQYNuqAGCF0lFB9Hl6qSYtMQEKEHLwnFamgJSA5WlsUv-nRwO1oKqSe4BIOTSpEWYhszF8P8UqWb_zFijM7p20uAVJnEIRDt8fgjDrktnVRzo5d-fi1RvYPzP-4

Με αυτόν τον τρόπο άνοιξε το πεδίο για τη διαμόρφωση μιας νέας αγοράς πληροφοριών, με την παροχή «υπηρεσιών περιεχομένου» βασιζόμενων στην πρώτη ύλη των εγγράφων των δημόσιων αρχείων, η οποία, λόγω του όγκου των πληροφοριών που διαθέτει ο δημόσιος τομέας, προσέλαβε σημαντική οικονομική αξία. Παράλληλα, ενδυνάμωσε το ατομικό δικαίωμα της πληροφόρησης, καθώς και άλλα ατομικά δικαιώματα, δεδομένου ότι η χρήση των εγγράφων μπορεί να συνδέεται όχι μόνο με επιχειρηματικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς, αλλά και με την έρευνα, την επιστήμη, την τέχνη και την εκπαίδευση.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του Νόμου καταγράφονται συνοπτικά ως ακολούθως:

- Καθιερώνεται πλαίσιο κανόνων για την περαιτέρω χρήση εγγράφων, που εκδίδονται και βρίσκονται στην κατοχή των φορέων του δημόσιου τομέα καθώς και εγγράφων που εκδίδονται από άλλο φορέα του δημόσιου τομέα, βρίσκονται, όμως και τηρούνται στην υπηρεσία τους.
- Καθορίζεται, ως γενική αρχή, η διευκόλυνση της περαιτέρω χρήσης των εγγράφων που εκδίδουν ή κατέχουν οι φορείς του δημόσιου τομέα, οι οποίοι υποχρεούνται να μεριμνούν και να εξασφαλίζουν την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων για την ορθή επαναχρησιμοποίησή τους από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Θεσπίζονται ισότιμοι όροι και προϋποθέσεις για την περαιτέρω χρήση των πληροφοριών, προς αποφυγή αφενός άνιση μεταχείρισης και αφετέρου στρεβλώσεων του ανταγωνισμού,

ενώ σε επίπεδο επιμέρους ρυθμίσεων, όπως τούτες εξειδικεύτηκαν με την αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.17/οικ.13807/20.6.2006 εφαρμοστική εγκύκλιο⁴,

- Ορίστηκε, ως αντικείμενο αυτού, ο καθορισμός του θεσμικού πλαισίου για την περαιτέρω χρήση των εγγράφων που εκδίδονται και βρίσκονται στην κατοχή των φορέων του δημόσιου τομέα ενώ διευκρινίστηκε ότι οι κείμενες διατάξεις για την πρόσβαση στα παραπάνω έγγραφα εξακολουθούν να ισχύουν, με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του νόμου αυτού.
- Προσδιορίστηκαν, για τους σκοπούς του νόμου, οι έννοιες «Φορείς του Δημόσιου Τομέα», «Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου», «Έγγραφο προς περαιτέρω χρήση» και «Περαιτέρω χρήση»
- Προσδιορίστηκαν, ως εξαιρέσεις από την εφαρμογή της περαιτέρω χρήσης, τα έγγραφα
  - η έκδοση των οποίων δεν εμπίπτει στη δημόσια αποστολή των οικείων φορέων,

4

<http://www.gspa.gr/%285302362724275256%29/documents/egkyklioi/diskpo/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%85%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B1%CE%B9%CF%84%CE%B5%CF%81%CF%89%20%CF%87%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1%CF%82.doc>

- για τα οποία τρίτοι ή φορείς του δημόσιου τομέα έχουν δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας,
  - στα οποία αποκλείεται η πρόσβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας,
  - που αφορούν την εθνική ασφάλεια, την άμυνα και τη δημόσια τάξη της Χώρας,
  - η χορήγηση των οποίων θα έβλαπτε το στατιστικό, εμπορικό ή βιομηχανικό απόρρητο,
  - που κατέχουν δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς και οι θυγατρικές τους εταιρείες ή άλλοι οργανισμοί και οι θυγατρικές εταιρείες των οργανισμών αυτών, με σκοπό την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής με τη μορφή ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής,
  - που κατέχουν εκπαιδευτικά, ερευνητικά και πολιτιστικά ιδρύματα, όπως: σχολεία, Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., αρχαία, βιβλιοθήκες, μουσεία, θέατρα, ερευνητικά κέντρα κ.λ.π.
  - εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθόσον υπάρχει ειδική πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία, τα επαναχρησιμοποιούμενα έγγραφα, υφίστανται ειδική επεξεργασία, προκειμένου να απαλειφθούν τυχόν προσωπικά στοιχεία
- Προσδιορίστηκε διαδικασία για την εφαρμογή της περαιτέρω χρήσης της πληροφορίας με πρόβλεψη ότι κατά πιθανής απορριπτικής απόφασης του φορέα επιτρέπεται η άσκηση διοικητικής προσφυγής (αίτηση θεραπείας), για επανεξέταση της αίτησης αλλά και ότι κατά πιθανής απόφασης απόρριψης της διοικητικής προσφυγής από τον οικείο φορέα, ο αιτών δικαιούται να προσφύγει ενώπιον του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, για κρίση σε δεύτερο βαθμό.
  - Προσδιορίστηκαν μορφές διάθεσης εγγράφων, με την πρόβλεψη ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα διαθέτουν τα έγγραφα για περαιτέρω χρήση, στη μορφή, στην οποία τα διατηρούν και αν είναι εφικτό, σε ηλεκτρονική μορφή. Δεν είναι υποχρεωμένοι να τα αναπροσαρμόζουν και να τα αναμορφώνουν. Επίσης, δεν επιτρέπεται αλλοίωση ή παραποίηση του περιεχομένου των εγγράφων με οποιονδήποτε τρόπο.
  - Αντιμετωπίστηκαν ζητήματα που αφορούν άδειες και λοιπούς όρους για την περαιτέρω χρήση των εγγράφων, με την πρόβλεψη ότι Η περαιτέρω χρήση των εγγράφων μπορεί να επιτρέπεται από τους φορείς του δημόσιου τομέα άνευ όρων ή με όρους μέσω αδειοδότησης ή με άλλους τρόπους, συμπεριλαμβανομένης και της επιβολής τελών, σύμφωνα με τις ειδικές προς τούτο ρυθμίσεις και με μέριμνα για την τήρηση αρχών ορθολογικής επιβολής τελών και τήρησης όρων διαφάνειας.
  - Προσδιορίστηκαν μέτρα για τη διευκόλυνση της αναζήτησης εγγράφων προς περαιτέρω χρήση και την αποφυγή διακρίσεων, προς υποβοήθηση των χρηστών στην αναζήτηση των διαθέσιμων προς περαιτέρω χρήση εγγράφων και με ειδική μέριμνα για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία

- Προσδιορίστηκαν μέτρα για την απαγόρευση διακρίσεων και την χρήση αποκλειστικών ρυθμίσεων ή εξαιρέσεων.

1.2. Επιχειρησιακή διάσταση

Σε συνέχεια του ευρύτερου θεσμικού πλαισίου το οποίο εγκαθίδρυσε ο Ν. 3448/2006 και για την ενεργό προώθηση της δράσης για την ανοικτή διάθεση και την αξιοποίηση των δημόσιων δεδομένων εστάλησαν προς τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων τα αριθ. πρωτ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1371/13.03.2014⁵, ΥΑΠ/Φ.40.4/1978/03.04.2014⁶, ΥΑΠ/Φ.40.4/6239/22.09.2014⁷ έγγραφα του Υπουργείου προς εφαρμογή της νομοθεσίας.

Με τα ανωτέρω έγγραφα σηματοδοτείται μία προσπάθεια περαιτέρω ενεργοποίησης των φορέων και των στελεχών της δημόσιας διοίκησης για τη συμμετοχή στην συνολική προσπάθεια για την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη κεντρικού αποθετηρίου συγκέντρωσης και ελεύθερης διάθεσης συνόλων δημοσίων δεδομένων (portal διαθέσιμο στον ιστότοπο www.data.gov.gr), το οποίο εξυπηρετούσε την πρόσβαση στα δημόσια δεδομένα όλων των φορέων της ελληνικής κυβέρνησης από έναν ενιαίο δικτυακό τόπο και την πολλαπλή αξιοποίησή τους από κάθε ενδιαφερόμενο.

Σκοπός του data.gov.gr ήταν να αυξηθεί η πρόσβαση σε υψηλής αξίας, μηχαναγνώσιμα σύνολα δεδομένων μέσω της παροχής ενιαίων υπηρεσιών καταλογογράφησης, ευρετηρίασης, αποθήκευσης, αναζήτησης και διάθεσης δεδομένων και πληροφοριών του δημόσιου τομέα, καθώς και διαδικτυακές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τρίτα υπολογιστικά συστήματα. Ο σχεδιασμός του data.gov.gr έγινε στην λογική μιας βραχυπρόθεσμης λύσης, προκειμένου να καλυφθούν οι επείγουσες τότε υποχρεώσεις της χώρας σε σχέση με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις για την διάθεση της δημόσιας πληροφορίας, κάτω από ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα.

Η υλοποίηση της πλατφόρμας λογισμικού που υποστήριζε το data.gov.gr βασιζόταν σε ανοικτό λογισμικό (ΛΣ Ubuntu Server 12, Πλατφόρμα ανάπτυξης: Python / Django Framework, Βάση Μεταδεδομένων: Postgres SQL, ΒΔ: Amazon Cloud (S3 Storage), Web Server: Apache, Search Server: Apache Solr.), φιλοξενούνταν σε έναν εικονικό εξυπηρετητή που πρόσφερε η εποπτευόμενη από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας Α.Ε. / Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. και υποστηριζόταν επιχειρησιακά και τεχνικά από στελέχη της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Πληροφορικής (ΥΑΠ) - νυν Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης- του ΥΠΕΣΔΑ.

Τα βασικότερα προβλήματα και οι κίνδυνοι από τις περιορισμένες δυνατότητες του πιλοτικού συστήματος ήταν ότι:

- το σύστημα δεν έδινε δυνατότητα ανάρτησης των συνόλων δεδομένων στους χρήστες των ίδιων των φορέων,

⁵ https://drive.google.com/file/d/0B5_8twE866LIRHh1ZXNlc0tnXOU/view?usp=sharing

⁶ https://drive.google.com/file/d/0B5_8twE866LINjQNKxWbTntYU0/view?usp=sharing

⁷ https://drive.google.com/file/d/0B5_8twE866LIZFFGSEZLVtUN2s/view?usp=sharing

- η ανάρτηση / επεξεργασία κ.λ.π. των συνόλων δεδομένων γινόταν κεντρικά,
- οι υπάρχουσες υποδομές συχνά υπερφορτώνονταν με αποτέλεσμα το Portal να καθίσταται μη λειτουργικό,
- δεν υπήρχε φυσική πρόσβαση στο μηχάνημα που φιλοξενούνταν το Portal με αποτέλεσμα, να μην μπορεί να γίνει εύκολα και άμεσα οποιαδήποτε παρέμβαση στο σύστημα,
- η αρχιτεκτονική ενός επιπέδου (κώδικας, Webserver, Βάσεις δεδομένων στο ίδιο μηχάνημα) δεν εξασφάλιζε διαθεσιμότητα του Portal σε περιπτώσεις αυξημένης επισκεψιμότητας, οπότε υπήρχαν θέματα ασφάλειας και δύσκολης διαχείρισης βλαβών και προβλημάτων⁸.

Ως προς την αριθμητική και ποιοτική αποτίμηση των αποτελεσμάτων-αναρτήσεων, σημειώνεται ότι το data.gov.gr ξεκίνησε την πιλοτική λειτουργία του, τον Σεπτέμβριο του 2013, με έναν περιορισμένο αριθμό συνόλων δημοσίων δεδομένων τα οποία συλλέχθηκαν από διάφορους δημόσιους φορείς μετά από επιστολή που απέστειλε η Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού στις 28.5.2013 (75 σύνολα δεδομένων από 20 φορείς). Τα δεδομένα διατίθεντο με ανοικτές άδειες, οι οποίες επέτρεπαν την περαιτέρω χρήση τους, χωρίς περιορισμούς. Επιπλέον, το data.gov.gr έδινε ιδιαίτερη σημασία στο συνεργατικό κομμάτι, αφού οποιοσδήποτε μπορούσε να αιτηθεί δεδομένα που θα ήθελε να είναι ανοικτά, καθώς και να προβάλλει εφαρμογές που είχαν αναπτυχθεί χρησιμοποιώντας ανοικτά δεδομένα ευνοώντας το κλίμα για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και την δημιουργία ενός οικοσυστήματος εφαρμογών που βασιζόνταν σε ανοικτά δεδομένα.

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης υλοποίησης του στόχου για βέλτιστη διαχείριση και ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας τα στελέχη των φορέων που ορίστηκαν, συμμετείχαν σε εκπαιδεύσεις στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΔΔΑ), οι οποίες διοργανώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του έργου Open Data Support που χρηματοδοτήθηκαν από τη DG CONNECT και αφορούσαν θέματα πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία σε επιχειρησιακό και τεχνικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, το Υπουργείο διοργάνωσε τον Απρίλιο του 2014, για πρώτη φορά, διαγωνιστική διαδικασία "Open Public Data Hackathon", καλώντας επιστήμονες, ερευνητές, επιχειρηματίες, δημοσίους υπαλλήλους, φοιτητές, μαθητές, να συμμετάσχουν για πρώτη φορά σε διαγωνιστική

---

⁸ Παρά τους ως άνω περιορισμούς η υλοποίηση της πιλοτικής πλατφόρμας, πριν ακόμα την υιοθέτηση του ισχύοντος σήμερα θεσμικού πλαισίου με την ψήφιση του Ν. 4305/2014 τον Οκτώβριο του 2014, λογίζεται ιδιαίτερης σημασίας, καθώς αποτέλεσε βάση περαιτέρω εφαρμογής των ρυθμίσεων του Ν. 3448/2006, σε συνεργασία με όσους φορείς ενεργοποιήθηκαν σχετικά αναρτώντας σύνολα δεδομένων. Για την άρση των ως άνω περιορισμών πρβλ και τις υποενότητες 3.2 σχετικά με τον πρόσφατο ανασχεδιασμό της πλατφόρμας αλλά και 5.2 σχετικά με τον σχεδιασμό, μέσω του εν εξελίξει έργου «Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές της ΚτΠ ΑΕ - Κόμβος G-Cloud της ΓΠΣ», Πλατφόρμας Διαχείρισης, Αναζήτησης και Διάθεσης Ανοικτών Δεδομένων.

διαδικασία αξιοποίησης δημόσιων δεδομένων. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να επαναχρησιμοποιήσουν ανοικτά δημόσια δεδομένα που ήταν συγκεντρωμένα προς διάθεση διαδικτυακά στο data.gov.gr, προκειμένου να αναπτύξουν καινοτόμες εφαρμογές και υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, συμβάλλοντας στην παραγωγή και τη μεταφορά νέας γνώσης. Η πρωτοβουλία υλοποιήθηκε με την υποστήριξη και συνεργασία της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ, www.aspete.gr). Επίσης, η δράση υποστηρίχθηκε από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (www.hua.gr) και την μη κερδοσκοπική Εταιρία Ελεύθερου Λογισμικού – Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ, www.ellak.gr).

Στο πλαίσιο του διαγωνισμού εκδήλωσαν ενδιαφέρον συμμετοχής 28 υποψήφιοι, εκ των οποίων οι 19 υπέβαλλαν συγκεκριμένη πρόταση. Επιτροπή αποτελούμενη από πέντε (5) στελέχη (Ένα από το Υπουργείο, Δύο (2) από την Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. (Ανωτάτη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης), ένα (1) από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και ένα (1) από τη Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ) προχώρησε στην εξέταση και την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν, βάσει των καθορισμένων κριτηρίων και ομόφωνα προσδιόρισε τις εφαρμογές που προκρίθηκαν για τις τρεις (3) πρώτες θέσεις ενώ η παρουσίαση των προτάσεων των συμμετεχόντων και η ανάδειξη των νικητών με τις καλύτερες ψηφιακές εφαρμογές, πραγματοποιήθηκε την 6η Μαΐου 2014, σε ειδική τελετή βράβευσης στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, στο πλαίσιο εκδήλωσης για την παρουσίαση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Ανοικτής Διακυβέρνησης⁹.

Τέλος, στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για την Ανοικτή Δημόσια Διοίκηση και Διακυβέρνηση, η χώρα μας άρχισε να συμμετέχει ενεργά στη διεθνή πρωτοβουλία του ΟΗΕ για την Ανοικτή Διακυβέρνηση “Open Government Partnership” (OGP), (www.opengovpartnership.org/country/greece) που αποσκοπεί να διασφαλίσει συγκεκριμένες κυβερνητικές δεσμεύσεις για την προώθηση της διαφάνειας, την ενδυνάμωση των πολιτών, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη σύγχρονη διακυβέρνηση¹⁰. Για την υποστήριξη της δράσης αυτής δημιουργήθηκε σχετική διαδικτυακή εφαρμογή (<https://ogp.yap.gov.gr>) προκειμένου να γίνει υποβολή προτάσεων και καταγραφή στόχων από ορισμένους χρήστες κάθε φορέα σχετικά με την Ανοικτή Διακυβέρνηση.

⁹ Για τους όρους- προϋποθέσεις για την συμμετοχή στον διαγωνισμό, κριτήρια αξιολόγησης, βραβευθέντες κ.ο.κ. πρβλ και <http://www.minadmin.gov.gr/?p=8291>

¹⁰ Αναλυτικά πρβλ. υπό-ενότητα 3.5

2. Διεργασίες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανοικτά δεδομένα

Το 2002 η Επιτροπή συνέστησε μια Ομάδα Εργασίας για την «περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα» (PSI group) με στόχο την επίλυση ζητημάτων που άπτονται της ορθής νομοθέτησης και εφαρμογής των πολιτικών για τα «ανοικτά δεδομένα», καθώς και τον έλεγχο της ενσωμάτωσης των σχετικών Οδηγιών από τα κράτη μέλη. Περαιτέρω, μια δεύτερη Ομάδα Εργασίας δημιουργήθηκε για την ανάπτυξη επιχειρησιακών και τεχνολογικών λύσεων για την διάδοση συνόλων δεδομένων και πληροφοριών του δημόσιου τομέα μέσω διαδικτύου και ιδίως μέσω της διαδικτυακής πύλης « [pan-European open data portal](#)».

Ειδικότερα, ο σύνδεσμος PublicData.eu παρέχει ένα μοναδικό σημείο πρόσβασης σε επίσημα ανοικτά δεδομένα των φορέων του δημόσιου τομέα από όλη την Ευρώπη, στοχεύοντας, μεταξύ άλλων, στην αντιμετώπιση των γλωσσικών δυσχερειών με τη συγκέντρωση συνόλων δεδομένων από επίσημες ιστοσελίδες των δημόσιων φορέων διαφόρων χωρών, σε πολλές γλώσσες. Μας πληροφορεί επίσης για τη χορήγηση αδειών για σύνολα δεδομένων και των μεταδεδομένων τους, έτσι ώστε οι χρήστες των στοιχείων αυτών να ξέρουν τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν με τα δεδομένα που διατίθενται. Επιτρέπει επίσης στους χρήστες να περιηγηθούν, να εξερευνήσουν και να συγκρίνουν σύνολα δεδομένων λαμβάνοντας υπόψη την προέλευσή τους ανά περιοχή, το αντικείμενο καθώς και τη μορφή τους. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα μιας εξατομικευμένης προβολής των χρηστών που τους επιτρέπει να παρακολουθήσουν σύνολα δεδομένων, καθώς και ομάδες χρηστών, ανάλογα με τις θεματικές που τους ενδιαφέρουν και άλλα κοινά στοιχεία.

Στις παραπάνω Ομάδες Εργασίας το Υπουργείο συμμετέχει με την αποστολή των εκπροσώπων του σε όλες σχεδόν τις συναντήσεις των μελών των Ομάδων αυτών, αλλά και με ενεργή στήριξη και προώθηση των πολιτικών και δραστηριοτήτων που καθορίζονται από την ημερησία διάταξη των συνεδριάσεων με σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών, στις οποίες, άλλωστε η χώρα μας έχει ήδη συμπεριληφθεί και προβεί κατά καιρούς σε παρουσιάσεις, ιδίως όσον αφορά στην υιοθέτηση του τύπου αδειών Creative Commons, για τη χορήγηση πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα (14^η συνάντηση PSI group), την έγκαιρη και ορθή ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/37 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (19^η συνάντηση PSI Group), <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/public-sector-information-group-main-page>. Περαιτέρω, το Υπουργείο συμμετείχε ενεργά και σε όλα τα μη νομοθετικά μέτρα για την προώθηση της εφαρμογής των πολιτικών των ανοικτών δεδομένων, από τα κράτη μέλη, ιδίως με την εκπροσώπηση σε χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προγράμματα, όπως το epsiplus, το epsiplatform, καθώς και το Legal aspects of Public Sector Information (LAPSI/the thematic network of lawyers, specializing on the PSI re-use), και τη διοργάνωση πλήθους σεμιναρίων και εκπαιδευτικών ημερίδων καθώς και τη σύσταση των σχετικών Ομάδων Εργασίας από στελέχη του Υπουργείου, για την παρακολούθηση των ανωτέρω.

Οι πρόσφατοι στόχοι και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δρομολογούνται τόσο με την ανάληψη των σχετικών πρωτοβουλιών με τη χρηματοδότηση των οικείων προγραμμάτων, όσο και με την υιοθέτηση και ψήφιση των προβλεπόμενων νομοθετικών μέτρων, συνοψίζονται, εν ολίγοις στα παρακάτω:

- Η δημιουργία ενός αυτοτελούς και πραγματικού δικαιώματος για «περαιτέρω χρήση» πληροφοριών των φορέων του δημόσιου τομέα, πέραν και αυτών ακόμη των κανόνων που καθορίζονται με την αρχική Οδηγία 2003/98 και την Οδηγία 2013/37, το οποίο θα ανταποκρίνεται και θα εξυπηρετεί τις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων για άντληση ανοικτών δεδομένων, μέσω διαδικτύου.
- Ο περιορισμός των εξαιρέσεων των δημόσιων στοιχείων για τα οποία ζητείται η απρόσκοπτη πρόσβαση, έτσι ώστε η δυναμική των ανοικτών δεδομένων να μετουσιώνεται πλήρως σε πολιτική ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- Οι χαμηλές και μόνο κατ'εξαιρέση χρεώσεις από τους φορείς του δημόσιου τομέα, για τη χορήγηση δεδομένων, οι οποίες δεν μπορεί να ξεπερνούν την τιμή του οριακού κόστους για την αναπαραγωγή, την παροχή και τη διάδοση των πληροφοριών.
- Η υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να είναι πιο διαφανείς όσον αφορά στην εφαρμογή των κανόνων και των όρων χρέωσης.
- Η προώθηση της διαθεσιμότητας των πληροφοριών και δεδομένων σε μηχαναγνώσιμη μορφή.
- Η διαμόρφωση και υιοθέτηση νέων κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν τις συμφωνίες της ψηφιοποίησης αρχείων πληροφοριών και δεδομένων, με σκοπό τη στήριξη των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, προστατεύοντας παράλληλα τα υφιστάμενα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και το αμέριστο ενδιαφέρον του κοινού για ψηφιοποίηση του υπάρχοντος υλικού, ιδίως στον τομέα του πολιτισμού.
- Η διασφάλιση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την υιοθέτηση κριτηρίων και κανόνων που καθιστούν ευχερή τον έλεγχο μεταξύ της δημοσιοποίησης δεδομένων για την ευόδωση του σκοπού της διαφάνειας, της πληροφόρησης και λογοδοσίας του κράτους, αλλά και της ανάρτησης στο διαδίκτυο δεδομένων για κάθε άλλη χρήση, όπως η εμπορική χρήση, που υπερβαίνει την εγκαθίδρυση διαφάνειας και πληροφόρησης του κοινού, με βάση την εφαρμογή του κατάλληλου καθεστώτος αδειοδότησης.

3. Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα: το κεφ. Α του Ν. 4305/2014 (237/Α')

3.1. Περιγραφή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου συγκριτικά με το Ν. 3448/2006

Τον Οκτώβριο του 2014, ψηφίστηκε ο Ν. 4305/2014 (ΦΕΚ 237/Α/2014), όπου στο κεφάλαιο Α' αυτού περιλαμβάνονται διατάξεις για την ανοικτή διάθεση και την περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, για την τροποποίηση των διατάξεων του πρώτου κεφαλαίου του ν. 3448/2006 (Α' 57), σε προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Με την υιοθέτηση του συγκεκριμένου νομοθετήματος, η εθνική πολιτική ευθυγραμμίζεται εμπρόθεσμα και πλήρως με το πρόσφατα αναθεωρημένο ευρωπαϊκό πλαίσιο για την πολιτική της διάθεσης των ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση των δεδομένων του δημόσιου τομέα, συνεισφέροντας στην παγκόσμια τάση ανοίγματος των δημόσιων δεδομένων όπως ο «Χάρτης των ανοικτών δεδομένων»¹¹ που εξέδωσε η ομάδα G8 το 2013 ο οποίος ενσωματώνει την αρχή των κατ' αρχήν ανοικτών δεδομένων (open by default) και τονίζει την ανάγκη καθιέρωσης της δυνατότητας για ελεύθερη και απρόσκοπτη περαιτέρω χρήση των δεδομένων.

Παράλληλα, βούληση του νομοθέτη αποτέλεσε η υιοθέτηση ενός συνεκτικού πλέγματος για την κατοχύρωση της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, αναγνωρίζοντας τα οφέλη που μπορεί να προκύψουν από την συγκεκριμένη πολιτική σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ειδικότερα, η ανοικτή διάθεση των δημοσίων δεδομένων συνιστά μία αναγκαία διάσταση για μια σύγχρονη, πολιτοκεντρική και εξωστρεφή δημόσια διοίκηση, καθώς, μεταξύ άλλων:

- ενισχύει σημαντικά τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στο δημόσιο, σε πλήρη ευθυγράμμιση με την αρχή της φανεράς δράσης της διοίκησης,
- καθιστά δυνατή τη μείωση κόστους από την αποδοτικότερη λειτουργία του συνόλου του δημοσίων υπηρεσιών, καθώς οι δημόσιοι φορείς θα αποκτήσουν πλέον άμεση πρόσβαση σε δεδομένα, δυνατότητα που δεν είχαν,
- μπορεί να οδηγήσει σε απτά οικονομικά οφέλη τόσο ευθέως από υπηρεσίες που αναπτύσσονται με τα ανοικτά δεδομένα όσο και από το εισόδημα που δημιουργούν οι νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας και συνακόλουθα, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας συγκεκριμένων κλάδων της οικονομίας¹².

Στον πυρήνα του ν. 4305/2014, ουσιώδη καινοτομία συγκριτικά με το Ν. 3448/2006, εδράζεται η **καθιέρωση της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών**

¹¹ <https://www.gov.uk/government/publications/open-data-charter>

¹² Αναλυτικότερα, βλ. Αιτιολογική έκθεση Ν. 4305/2014, διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-diafeg-eis-sunolo.pdf>

και δεδομένων του δημόσιου τομέα (open by default). Ο Ν. 3448/2006 δεν περιείχε υποχρέωση αναφορικά με την παροχή πρόσβασης σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα ή υποχρέωση παροχής άδειας για την περαιτέρω χρήση τους. Με τη διάταξη του άρθρου 1, θεσπίζεται σαφής υποχρέωση των φορέων του δημόσιου τομέα να προσφέρουν τα έγγραφα, τις πληροφορίες και τα δεδομένα τους ανοικτά για περαιτέρω χρήση, εφόσον η παροχή τους εμπίπτει στο πεδίο της δημόσιας αποστολής τους, δηλαδή αφορά σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα που οι φορείς εκδίδουν ή διαχειρίζονται και κατέχουν, λόγω αρμοδιότητας.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του Ν. 4305/2014, εξειδικεύεται και ορίζεται περαιτέρω, η αρχή της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας, όπου αναφέρεται ότι τα έγγραφα, οι πληροφορίες και τα δεδομένα του δημοσίου τομέα διατίθενται από τη στιγμή της ανάρτησης, δημοσίευσης ή αρχικής διάθεσής τους, ελεύθερα προς περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση για εμπορικούς ή μη εμπορικούς σκοπούς, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ενέργεια του ενδιαφερομένου ή πράξη της διοίκησης. Σε συνέχεια αυτού του ορισμού, τα δεδομένα κάθε φορέα ταξινομούνται πλέον σε 4 κατηγορίες:

- α) όσα διατίθενται στο διαδίκτυο σε ανοικτό μηχαναγνώσιμο μορφότυπο ο οποίος συμμορφώνεται σε ανοικτά πρότυπα,
- β) όσα διατίθενται ανοικτά για περαιτέρω χρήση, αλλά δεν είναι δυνατή η διαδικτυακή διάθεσή τους. Για την πρόσβαση και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων αυτών απαιτείται η υποβολή αίτησης,
- γ) εκείνα για τα οποία οι δημόσιοι φορείς εξαιρετικώς επιβάλλουν όρους για την πρόσβαση και περαιτέρω χρήση τους μέσω αδειοδότησης ή μέσω της επιβολής τελών.
- δ) εκείνα για τα οποία απαγορεύεται η πρόσβαση δυνάμει άλλων νομοθετικών προβλέψεων, ιδίως για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων, εθνικής ασφάλειας, άμυνας ή δημόσιας τάξης, πνευματικής ιδιοκτησίας, απορρήτου κ.ο.κ.. Τονίζεται ότι, σε κάθε περίπτωση, η αρχή της ανοικτής διάθεσης τελεί υπό την επιφύλαξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, της ιδιωτικότητας των πολιτών και λοιπών προβλεπόμενων στην οικεία νομοθεσία απορρήτων.

Λοιπές καινοτομίες του ν.4305/2014, συγκριτικά με το προϋφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο είναι:

- ως προς το πεδίο εφαρμογής:
  - Η διάταξη επεκτείνεται ρητώς και στις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, τόσο συνταγματικά, όσο και νομοθετικά κατοχυρωμένες παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 4305/2014).
  - Το πεδίο εφαρμογής του νόμου επεκτείνεται σε βιβλιοθήκες, (συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων), μουσεία και αρχεία, καθώς οι φορείς αυτοί κατέχουν σημαντικό αριθμό πολύτιμων πόρων και πληροφοριών του δημόσιου τομέα, υψηλής προστιθέμενης αξίας (παρ. 4 του άρθρου 3 του Ν. 4305/2014),

- Αποσαφηνίζονται θεμελιώδεις έννοιες για την ανοικτή διάθεση, όπως η έννοια του εγγράφου καθώς, πλέον, ως έγγραφο, για τους σκοπούς του νόμου, νοείται όχι μόνο το καθ' εαυτό έγγραφο, αλλά και τμήμα εγγράφου, πληροφορία ή δεδομένο που εκδίδεται ή έχει ανατεθεί προς διαχείριση στους φορείς του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, ανεξάρτητα από το μέσο αποτύπωσης που χρησιμοποιείται¹³ (παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 4305/2014).
- Παράλληλα, υιοθετούνται για πρώτη φορά και αποσαφηνίζεται η έννοια σημαντικών εργαλείων που εξασφαλίζουν την ανοικτή διάθεση συνόλων δεδομένων και πληροφοριών. Συγκεκριμένα, οι φορείς του δημοσίου τομέα διαθέτουν τα δεδομένα τους με ανοικτούς και μηχαναγνώσιμους μορφότυπους, με μεταδεδομένα, τα οποία είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο και στο data.gov.gr. Επιπλέον, τόσο ο μορφότυπος όσο και τα μεταδεδομένα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να συμμορφώνονται με ανοικτά, επίσημα πρότυπα. Εφόσον είναι δυνατόν τα σύνολα δεδομένων καθίστανται προσβάσιμα μέσω διασυνδέσεων προγραμματισμού εφαρμογών (παρ. 6 και 7 του άρθρου 4 και άρθρο 6 του Ν. 4305/2014).
- Περιγράφεται το θεσμικό πλαίσιο της άσκησης προσφυγών σε περίπτωση απορριπτικών αποφάσεων για την πρόσβαση και περαιτέρω χρήση εγγράφων και απλοποιείται η διαδικασία διοικητικής και δικαστικής προστασίας σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης. Συγκεκριμένα, προβλέπεται απευθείας άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και εν συνεχεία αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου. Η αίτηση ακύρωσης μπορεί να ασκηθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, επομένως όχι μόνο από τον αιτούντα διοικούμενο αλλά και από τον δημόσιο φορέα (παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 4305/2014).
- Προβλέπεται το καθεστώς αδειοδότησης για την περίπτωση επιβολής όρων στην περαιτέρω χρήση δεδομένων (άρθρο. 7 του Ν. 4305/2014), καθώς και οι αρχές που διέπουν τη χρέωση σε περίπτωση επιβολής τέλους από φορείς του δημόσιου τομέα για την περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων (άρθρο. 8 του Ν. 4305/2014).
- Θεσμοθετούνται για πρώτη φορά διαδικασίες που θα ενθαρρύνουν την εφαρμογή των προβλέψεων του Νόμου (ετήσιος διαγωνισμός και Βραβεία Αριστείας) καθώς και τον έλεγχο της σχετικής δράσης των δημόσιων φορέων εκ μέρους του Κοινοβουλίου (όπως η παρούσα, ετήσια έκθεση από τον Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης στον Πρόεδρο της Βουλής) (άρθρο. 12 του Ν. 4305/2014).

Ίσως μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες του νόμου βρίσκεται στο άρθρο 10, όπου, σε σύγκριση με το προγενέστερο θεσμικό πλαίσιο, εξειδικεύεται ο τρόπος ανάρτησης των δεδομένων, καθώς προβλέπεται η θεσμοθέτηση του «Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου», διαθέσιμου στο www.data.gov.gr. Στο Μητρώο αυτό, το οποίο τηρείται ήδη πριν από τη ψήφιση του νόμου και

¹³ Σημειωτέον ότι, στον ανωτέρω ορισμό του «εγγράφου» εμπίπτουν και τα ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται σε αρχεία, (φακέλους) φορέων του δημόσιου τομέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης

συντηρείται πλέον από το Τμήμα Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας¹⁴ της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αναρτώνται τα σύνολα των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του Δημοσίου που είναι διαθέσιμα σε ανοικτό και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, ταξινομημένα σε «Διαρθρωμένα Σύνολα Δεδομένων» (datasets) ή σύνδεσμοι προς τους δικτυακούς τόπους των φορέων, όπου αυτά τηρούνται.

Για την καταγραφή και την αξιολόγηση των συνόλων δεδομένων, ο Νόμος στο ίδιο άρθρο προβλέπει μια αναλυτική διαδικασία καταγραφής για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, την αξιολόγηση των δεδομένων έως και την ανάρτησή τους στο κεντρικό αποθετήριο www.data.gov.gr, ορίζοντας το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ως τον μηχανισμό ελέγχου της εφαρμογής των διατάξεων του Νόμου και της άμεσης και αποτελεσματικής υλοποίησης της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης των εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων του δημόσιου τομέα.

Τα βασικά στάδια της διαδικασίας, όπως προβλέπονται στο άρθρο 10 του Ν. 4305/2014 είναι τα ακόλουθα:

Α) Μέσα σε τρεις μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου οι Ομάδες Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) του προγράμματος Διαύγεια των φορέων του δημόσιου τομέα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, προβαίνουν στην καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων, εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή του φορέα. Όπως ορίστηκε και με την αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/407/8.1.2015 εγκύκλιο (ΑΔΑ: ΩΩΡΜΧ-ΜΒΛ) για την καταγραφή αυτή οι ΟΔΕ του ΔΙΑΥΓΕΙΑ συνεργάζονται, όπου είναι απαραίτητο, με τα Κομβικά Σημεία Επαφής (ΚΟΣΕ) που προβλέπονται στο ν. 3882/2010 (Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις) και με τις αρμόδιες υπηρεσίες του φορέα.

Β) Μέσα σε τρεις μήνες από την ολοκλήρωση της καταγραφής, κάθε φορέας εκδίδει αναρτητέα στο διαδίκτυο (στον διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος «Διαύγεια» καθώς και στην ιστοσελίδα του) απόφαση στην οποία περιγράφονται:

α) τα σύνολα δεδομένων που κατέχει,

β) τα σύνολα δεδομένων που θα διαθέσει σε ανοικτό και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, εφαρμόζοντας την αρχή της εξ' ορισμού «ανοικτής διάθεσης» της δημόσιας πληροφορίας

γ) τα σύνολα δεδομένων που θα διαθέσει με επιβολή όρων μέσω αδειοδότησης ή τελών σύμφωνα με τα άρθρα 7 έως 9 του Ν. 4305/2014,

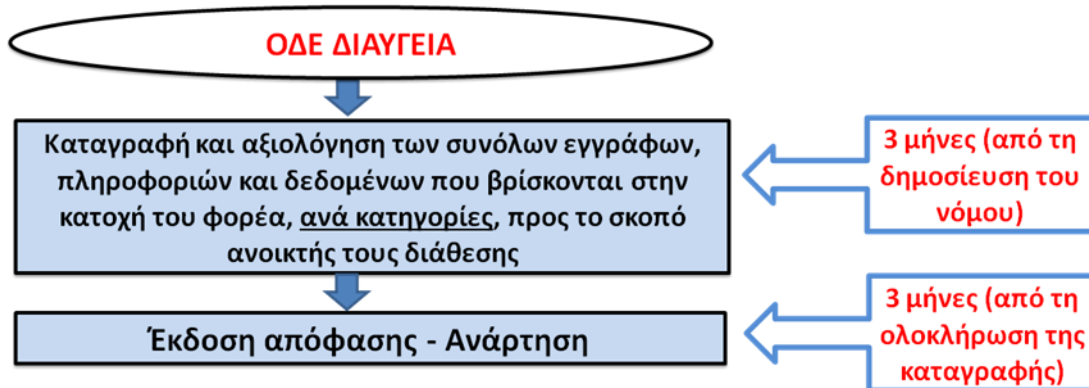
δ) τα σύνολα δεδομένων που υπόκεινται στους περιορισμούς που τίθενται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του Νόμου και δεν διατίθενται για περαιτέρω αξιοποίηση και χρήση

¹⁴ Σε συνέχεια της δημοσίευσης του ΠΔ 99/2014 (ΦΕΚ 166/Α'/2014) με θέμα: «Οργανισμός του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης»

Διαγραμματικά, η διαδικασία αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Γράφημα 1: Διαδικασία καταγραφής και αξιολόγησης συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 4305/2014

* Σε περίπτωση α) βιβλιοθηκών, μουσείων και αρχείων και β) κάθε άλλης περίπτωσης που αφορά σε πολιτιστικούς πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και εποπτευόμενων φορέων οι δύο αυτές προθεσμίες ορίζονται σε 6 και 12 μήνες αντίστοιχα.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο δυναμικό χαρακτήρα της διαδικασίας καταγραφής των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων, καθώς προβλέπεται ότι η έκδοση της εν λόγω απόφασης επαναλαμβάνεται τουλάχιστον ετησίως, καθόσον οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να επικαιροποιούν τη δημόσια πληροφορία που έχουν στην κατοχή τους όποτε είναι αναγκαίο και σε κάθε περίπτωση σε ετήσια βάση.

Ως ασφαλιστική δικλείδα για την ουσιαστική εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης και την αντιμετώπιση πιθανής αδράνειας, ο Νόμος προβλέπει ότι εφόσον οι προθεσμίες οι οποίες ορίζονται για την καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων παρέλθουν άπρακτες, τότε τα σύνολα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου, διατίθενται ελεύθερα προς περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία προσωπικών δεδομένων (παρ. 6 του άρθρου 14 του Ν. 4305/2014).

Εν κατακλείδι, ο Ν. 4305/2014, τροποποιώντας και εξειδικεύοντας το θεσμικό πλαίσιο το οποίο είχε υιοθετηθεί με το Ν.3448/2006, θέτει τις βασικές αρχές και προβλέψεις για την ανοικτή και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, των πληροφοριών και των δεδομένων του δημόσιου τομέα.

Τέλος, ειδική αναφορά αξίζει στην έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος 28/2015 περί της Κωδικοποίησης διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία (ΦΕΚ 34/Α'/23.3.2015-ΑΔΑ: 6ΨΦΤ465ΦΘΕ-Υ4Γ)¹⁵. Με το εν λόγω Διάταγμα, το οποίο εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 14 παρ. 1 του ν. 3448/2006, κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που αφορούν στο δικαίωμα,

¹⁵ <https://diavgeia.gov.gr/doc/6%CE%A8%CE%A6%CE%A4465%CE%A6%CE%98%CE%95-%CE%A54%CE%93?inline=true> – για την σχετική αριθμ. ΔΗΔ/17740/5.6.2015 εγκύκλιο: <https://diavgeia.gov.gr/doc/%CE%A9%CE%96%CE%A6%CE%A7465%CE%A6%CE%98%CE%95-%CE%A5%CE%9B%CE%95?inline=true>

τους όρους και τη διαδικασία πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία, οι διατάξεις του προαναφερθέντος Ν. 3448/2006, όπως ισχύουν τροποποιηθείσες ακριβώς από το Ν. 4305/2014, για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και κάθε άλλη συναφής διάταξη, η οποία εμμέσως τροποποιεί ή συμπληρώνει τις ανωτέρω διατάξεις.

Η σύνταξη και έκδοση του ως άνω Προεδρικού Διατάγματος αποσκοπεί στην επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας και στη βελτίωση της αξιοπιστίας της δράσης της Δημόσιας Διοίκησης καθώς πλέον διασφαλίζεται η ομοιόμορφη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας αναφορικά με τη διαδικασία πρόσβασης των πολιτών και των επιχειρήσεων σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία.

Με τη συγκέντρωση και αποτύπωση των υφιστάμενων διατάξεων σε ένα ενιαίο κείμενο αναμένεται να διευκολυνθούν σημαντικά τα διοικητικά όργανα κατά την άσκηση των συναφών με τη χορήγηση εγγράφων και στοιχείων καθηκόντων τους και να μειωθεί το διοικητικό κόστος που προκύπτει λόγω της διάσπαρτης νομοθεσίας και της πολυνομίας που μέχρι σήμερα διέπει την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία.

Περαιτέρω η εν λόγω κωδικοποίηση θα καταστήσει δυνατή την πλήρη και άμεση ενημέρωση των ενδιαφερομένων πολιτών και επιχειρήσεων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους αναφορικά με την πρόσβασή τους σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία προάγοντας έτσι τις αρχές της νομιμότητας, της ασφάλειας δικαίου και εντέλει της αρχής του κράτους δικαίου.

3.2. Επιχειρησιακή διάσταση για την εφαρμογή του Ν. 4305/2014.

Το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μέσω του συντονισμού του Τμήματος Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δρομολόγησε μία δέσμη ενεργειών για την άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή του κεφ. Α' του ν. 4305/2014. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη τις ενέργειες επικοινωνίας του θεσμικού πλαισίου και ενεργοποίησης των φορέων οι οποίες σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν από το Υπουργείο, αυτές είναι κατά χρονολογική σειρά οι ακόλουθες:

- Αρχικά, για τη γνωστοποίηση του προσφάτως ψηφισμένου θεσμικού πλαισίου για τα ανοικτά δεδομένα, διοργανώθηκε το Νοέμβριο του 2014 ημερίδα στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών¹⁶ με σκοπό την ενημέρωση των αρμόδιων στελεχών του ελληνικού δημοσίου σε ζητήματα θεσμικού πλαισίου και εφαρμογής της νέας πολιτικής για την ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας.
- Για την εφαρμογή του νόμου εκδόθηκε η αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/407/8.1.2015 εγκύκλιος (ΑΔΑ: ΩΩΡΜΧ-ΜΒΛ)¹⁷ με σκοπό την παροχή επιπλέον διευκρινήσεων και την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας από τους φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής έτσι

¹⁶ Γλικό προσβάσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://helios-eie.ekt.gr/EIE/handle/10442/14426>

¹⁷ <https://diavgeia.gov.gr/doc/%CE%A9%CE%A9%CE%A1%CE%9C%CE%A7-%CE%9C%CE%92%CE%9B?inline=true>

ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχής προώθηση της δράσης και η μέγιστη ανταπόκριση των φορέων της δημόσιας διοίκησης στις υποχρεώσεις που προκύπτουν. Μέσω της εγκυκλίου, δόθηκαν αναλυτικές οδηγίες για κάθε ζήτημα το οποίο ανακύπτει στο πλαίσιο της εφαρμογής του Νόμου, παρέχοντας, ως ενδεικτικό εργαλείο, μεταξύ άλλων πίνακες για την υποβοήθηση της διαδικασίας καταγραφής και της αξιολόγησης

- Αναγνωρίζοντας τη θετική διάσταση της εξεταζόμενης πολιτικής και λαμβάνοντας υπόψη ότι, βάσει του εύρους των υποχρεωσεων για την εφαρμογή των εξεταζόμενων διατάξεων φορέων, πολύ λίγοι φορείς είχαν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο ανταποκριθεί στις εκ του Νόμου πηγάζουσες υποχρεώσεις το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης επέσπευσε για την περαιτέρω υλοποίησή της. Στο πλαίσιο αυτό, εκδόθηκε η αριθμ. ΔΗΔ/Φ./19710/16.6.2015 – (ΑΔΑ: 7ΧΩΨ465ΦΘΕ-Β2Ι) συμπληρωματική εγκύκλιος¹⁸ με σκοπό την παροχή επιπλέον διευκρινήσεων και την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας από τους φορείς οι οποίοι εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχής προώθηση της δράσης και η μέγιστη ανταπόκριση των φορέων της δημόσιας διοίκησης στις υποχρεώσεις που προκύπτουν.
- Παράλληλα, υλοποιήθηκε η χορήγηση εξειδικευμένων οδηγιών, μέσω του αριθμ. ΔΗΔ/Φ.31 /25746/4.8.2015¹⁹ εγγράφου του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης προς την στοχευμένη ομάδα των φορέων που ανταποκρίθηκαν άμεσα στις διατάξεις του Ν. 4305/2014 έχοντας εκδώσει αποφάσεις διάθεσης προκειμένου αυτοί, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, να λάβουν κωδικούς πρόσβασης στο portal www.data.gov.gr και να ολοκληρώσουν την ανάρτηση των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που έχουν στη διάθεσή τους. Ολοκληρώθηκαν αντίστοιχες στοχευμένες τηλεφωνικές επικοινωνίες του Τμήματος ενώ υλοποιήθηκε συνάντηση τον Αύγουστο 2015 με υποσύνολο των εν λόγω φορέων με έδρα την Αττική.
- Σταθμίζοντας αφενός τον πλούτο των συνόλων δεδομένων που έχουν στην κατοχή τους τα Υπουργεία και οι Ανεξάρτητες Αρχές, λόγω της ιδιαίτερης αποστολής την οποία επιτελούν και αφετέρου το ρόλο που δύνανται τα Υπουργεία να παίξουν προς υποκίνηση των εποπτευόμενων φορέων τους και με στόχο την ανάρτηση νέων data sets στο portal, την περαιτέρω διάχυση της πολιτικής και τη διασφάλιση συντονισμού και σε αποκεντρωμένο επίπεδο εκδόθηκε το αριθμ. ΔΗΔ/Φ.31 /25748/4.8.2015²⁰ έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης προς υποκίνηση της στοχευμένης ομάδας των Υπουργείων και των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών.
- Στο ίδιο πλαίσιο, σε συνέχεια σχετικών προσκλήσεων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης πραγματοποιήθηκαν ειδικότερες συναντήσεις με θέμα την

¹⁸ <https://diavgeia.gov.gr/doc/7%CE%A7%CE%A9%CE%A8465%CE%A6%CE%98%CE%95-%CE%922%CE%99?inline=true>

¹⁹ https://drive.google.com/file/d/0B5_8twE866LleFIXRwdGLWU4N1k/view?pref=2&pli=1

²⁰ https://drive.google.com/file/d/0B5_8twE866LIMVYyWV5QXZJMwC/view?pref=2&pli=1

επιτάχυνση της εφαρμογής του Ν. 4305/2014 και την παροχή επιπλέον διευκρινήσεων με τις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

- Υπουργεία (1^η Σεπτεμβρίου 2015),
  - Ανεξάρτητες Αρχές (2 Σεπτεμβρίου 2015),
  - Ελεγκτικά Σώματα (3 Σεπτεμβρίου 2015),
  - Ερευνητικά Κέντρα και Φορείς (10 Σεπτεμβρίου 2015)
- Πραγματοποιήθηκαν ειδικότερες επιμέρους συναντήσεις με φορείς με σημαντικό πλούτο δεδομένων, όπως, μεταξύ άλλων:
    - Τον Οκτώβριο του 2015, πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)
    - Το Νοέμβριο του 2015, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΕΒΕΑ)
    - Το Δεκέμβριο του 2015, με το Κτηματολόγιο ΑΕ
  - Λόγω της γεωγραφικής διασποράς των υπηρεσιών των Περιφερειών, με στόχο την περαιτέρω ενεργοποίησή τους, διοργανώθηκαν ειδικές τηλεδιασκέψεις με σκοπό την όσο πληρέστερη αποσαφήνιση επιμέρους θεμάτων επί των ανοικτών δεδομένων. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη με:
    - τις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας (4 Δεκεμβρίου 2015)
    - τις Περιφέρειες Κρήτης, Βορείου Αιγαίου, Πελοποννήσου και Ηπείρου (17 Δεκεμβρίου 2015)
    - τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (29 Ιανουαρίου 2016)
  - Λόγω της μη ανταπόκρισης συγκεκριμένων Υπουργείων στις εκ του Νόμου απορρέουσες υποχρεώσεις, πραγματοποιήθηκε νέος κύκλος εξειδικευμένων συναντήσεων με σκοπό την επίλυση τυχόν τελικών ζητημάτων, με στόχο την άμεση έκδοση απόφασης περιγραφής των συνόλων δεδομένων τα οποία έχουν στη διάθεσή τους και συνακόλουθα την ανάρτησή τους:
    - Υπουργείο Υγείας (8 Δεκεμβρίου 2015)
    - Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (9 Δεκεμβρίου 2015)
    - Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (10 Δεκεμβρίου 2015)
    - Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (20 Ιανουαρίου 2016)
    - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (22 Ιανουαρίου 2016)
    - Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (27 Ιανουαρίου 2016)

Παράλληλα με το σύνολο των ενεργειών οι οποίες έχουν δρομολογηθεί για την επικοινωνία του θεσμικού πλαισίου και των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από αυτό καθώς και την υποκίνηση των φορέων για την υλοποίησή τους, δρομολογήθηκαν ενέργειες για υλοποίηση των προβλέψεων

του Νόμου σε τεχνικό επίπεδο, με σκοπό τη διασφάλιση της πλήρους λειτουργικότητας των εργαλείων τα οποία θα υποστηρίξουν την πολιτική των ανοικτών δεδομένων.

Ειδικότερα, ήδη από το Δεκέμβριο του 2014, και σε συνέχεια της προαναφερόμενης θεσμικής κατοχύρωσης του «Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου» στο Ν. 4305/2014, εκκίνησε μια προσπάθεια ανασχεδιασμού και τεχνικής αναβάθμισης του ήδη υπάρχοντος portal – κεντρικού αποθετηρίου www.data.gov.gr, το οποίο είχε αναπτυχθεί από το Υπουργείο ως το κεντρικό αποθετήριο συγκέντρωσης και ελεύθερης διάθεσης συνόλων δεδομένων για την αξιοποίηση τους από κάθε ενδιαφερόμενο. Τούτο κρίθηκε απαραίτητο λόγω των αυξημένων αναγκών που δημιουργήθηκαν από τις ρυθμίσεις του Ν.4305/2014, ιδίως ως προς την υποδοχή ενός μεγάλου αριθμού φορέων και συνόλων δεδομένων, την αναγκαιότητα αποκεντρωμένης ανάρτησης συνόλων από τον κάθε φορέα (και όχι μόνο σε κεντρικό επίπεδο) και τη διαχείριση αναμενόμενης αυξημένης επισκεψιμότητας. Αρχικά διερευνήθηκε η δυνατότητα ανάθεσης του ανασχεδιασμού της εφαρμογής σε ανάδοχο μέσω διαδικασίας προμηθειών αλλά τελικά το κεντρικό αποθετήριο ανασχεδιάστηκε με μέριμνα στελεχών της Υπηρεσίας μας. Ο ανασχεδιασμός ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2015.

Επιπρόσθετα, το υπολογιστικό σύστημα του data.gov.gr, όπως αναφέρεται και στην υπό-ενότητα 1.2, φιλοξενούνταν σε έναν εικονικό εξυπηρετητή που πρόσφερε η εποπτευόμενη από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας Α.Ε. / Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων και δυσκολιών που ανέκυπταν από αυτή την κατάσταση, μετά από συνεννόηση με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) ολοκληρώθηκε την ίδια περίοδο η μεταφορά του συστήματος σε υπολογιστικές διατάξεις του ΕΚΔΔΑ. Παράλληλα καταρτίστηκε σχετικός οδηγός διαχειριστή και ολοκληρώθηκε η δοκιμή της πιλοτικής λειτουργίας του Portal.

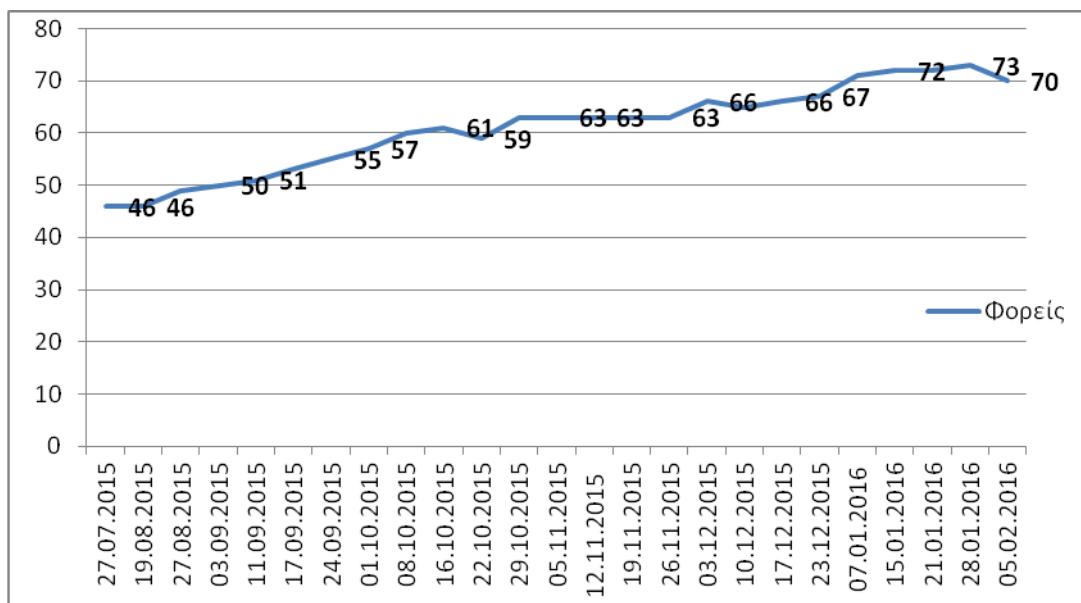
Λόγω των αυξανόμενων αναγκών που προκύπτουν με την συνεχιζόμενη διάχυση της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, και ιδίως ως προς την περαιτέρω χρήση τους, αναζητήθηκε μία συνολικότερη αντιμετώπιση του ζητήματος. Για το λόγο αυτό σχεδιάστηκε μέσω του εν εξελίξει έργου ΕΣΠΑ «Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές της ΚτΠ ΑΕ - Κόμβος G-Cloud της ΓΓΠΣ», νέα Πλατφόρμα Διαχείρισης, Αναζήτησης και Διάθεσης Ανοικτών Δεδομένων (Open data platform).

3.3. Ποσοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Ν.4305/2014

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιαστούν στοιχεία που αφορούν στην υλοποίηση του Ν. 4305/2014, όπως αυτή παρουσιάζεται κυρίως μέσα από το portal για τα ανοικτά δεδομένα το data.gov.gr και ειδικότερα μετά τον ανασχεδιασμό του, τον Ιούλιο του 2015. Τα στοιχεία αφορούν στην ανταπόκριση των φορέων και στη διάθεση των ανοικτών δεδομένων τους μέσα από το portal και στην απήχηση και αξιοποίηση αυτών από το ευρύ κοινό.

Ακολούθως παρουσιάζεται διαγραμματικά η αριθμητική εξέλιξη των συνδεδεμένων φορέων και των αναρτήσεών τους, στο ανασχεδιασμένο portal data.gov.gr από την έναρξη λειτουργίας του έως την 5^η.2.2016. Οι εγγεγραμμένοι στο portal φορείς είναι 70 και τα συνολικά αναρτημένα σύνολα ανοικτών δεδομένων είναι 847, ενώ 3 από αυτούς δεν έχουν αναρτήσει κανένα σύνολο δεδομένων, καθώς έχουν εκδώσει αποφάσεις διάθεσης πολύ πρόσφατα. Η μείωση φορέων από 73 σε 70 που αποτυπώνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί, οφείλεται σε διαγραφή φορέων οι οποίοι εντάχθηκαν στο νέο data.gov.gr κατά τη μετάπτωση από το παλαιότερο portal, αλλά μέχρι και τη χρονική στιγμή που διεγράφησαν, δεν είχαν εκδώσει απόφαση διάθεσης δεδομένων και δεν είχαν και κάποιο αναρτημένο σύνολο δεδομένων.

Γράφημα 2: Εξέλιξη ένταξης φορέων στο data.gov.gr

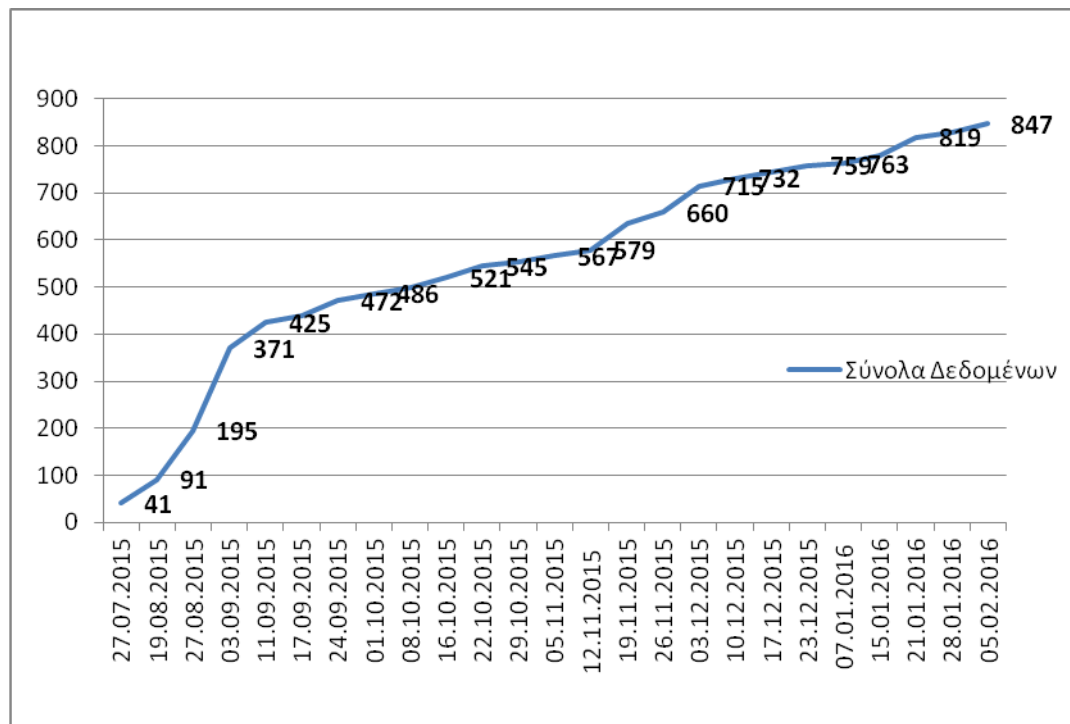

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5.2.2016)

Για λόγους ομοιομορφίας στην απεικόνιση των στοιχείων στην παρούσα ενότητα τούτα καταγράφονται με εναρκτήρια ημερομηνία την 27^η.7.2015, δηλαδή αμέσως μετά τον ανασχεδιασμό του portal από στελέχη της Υπηρεσίας μας, στον οποίο έγινε αναφορά και σε άλλες ενότητες.

Είναι χρήσιμο ωστόσο να σημειωθεί ότι οι φορείς υπερτριπλασιάστηκαν το τελευταίο εννεάμηνο καθώς τον Μάιο του 2015 δεν ξεπερνούσαν τους είκοσι (20).

Γράφημα 3: Εξέλιξη ανάρτησης συνόλων ανοικτών δεδομένων στο data.gov.gr

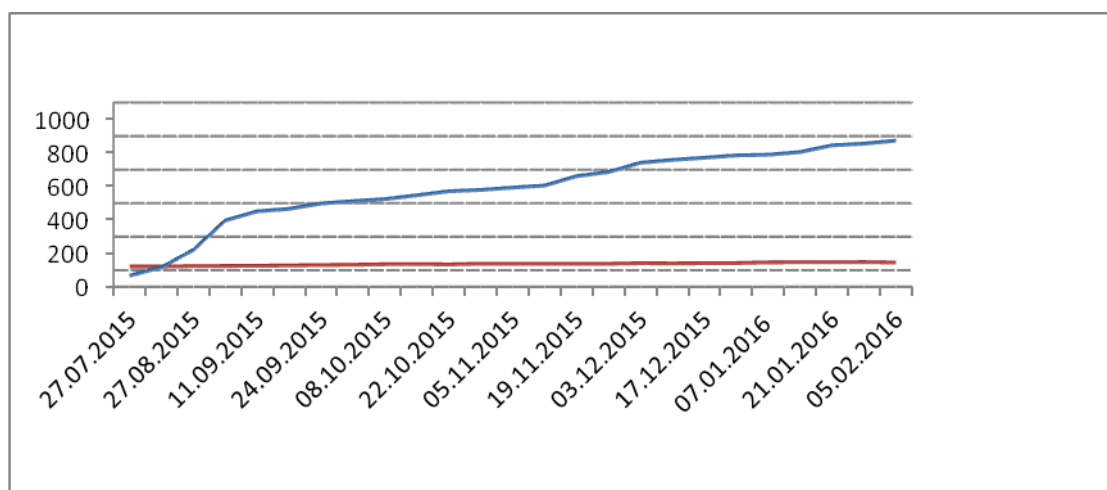

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγή: 5.2.2016)

Κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας του portal, μετά από τις συντονισμένες ενέργειες του Υπουργείου για την εγγραφή των φορέων και την ανάρτηση των διαθέσιμων συνόλων ανοικτών δεδομένων, υπήρξε υψηλός ρυθμός αναρτήσεων, ο οποίος σταδιακά εξομαλύνθηκε. Αύξηση του ρυθμού παρουσιάστηκε και πάλι εντός του μηνός Νοεμβρίου, όπου έλαβαν χώρα νέες συντονισμένες δράσεις ενεργοποίησης των φορέων από το Υπουργείο.

Σε κάθε περίπτωση τα αναρτηθέντα σήμερα σύνολα είναι είκοσι (20) φορές περισσότερα συγκριτικά με την 27^η.7.2015 και σαράντα (40) φορές σε σύγκριση με την 31^η.5.2015.

Γράφημα 4: Εξέλιξη Συνόλων Δεδομένων & Φορέων στο data.gov.gr

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5/2/2016)

Στη συνέχεια απεικονίζεται διαγραμματικά η σύνθεση των εγγεγραμμένων στο portal φορέων, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν και τα σύνολα ανοικτών δεδομένων που έχουν αναρτηθεί αντιστοίχως, ανά κατηγορία φορέα. Ειδικά σε ότι αφορά στα Υπουργεία, τόσο στο data.gov.gr, όσο και σε όλα τα διαγράμματα που ακολουθούν, παρακολουθούνται και εμφανίζονται ως τομείς πολιτικής. Δηλαδή ενώ τα Υπουργεία είναι 14, οι τομείς πολιτικής είναι 20, όπως αυτοί παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Δεδομένου ότι κάθε τομέας ήταν κάποτε διακριτό υπουργείο και θα εκδώσει πιθανά διακριτή απόφαση διάθεσης δεδομένων, παρακολουθείται για τις ανάγκες των ανοικτών δεδομένων διακριτά, δηλαδή για το 100% του συνόλου των 14 Υπουργείων, απαιτείται το 100% των αποφάσεων διάθεσης και των αναρτήσεων ανοικτών δεδομένων και των 20 τομέων πολιτικής. Με αυτό το σκεπτικό αποτυπώνονται τα στοιχεία και τα ποσοστά στα διαγράμματα που ακολουθούν.

Πίνακας 1: Υπουργεία – Τομείς Πολιτικής και Ανοικτά Δεδομένα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	ΤΟΜΕΑΣ	ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ DATASETS ΠΡΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΒΑΣΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΝΑΡΤΗΘΕΝΤΑ DATASETS
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ	-	ΟΧΙ	-	-

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ²¹				
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ	-	-	-	-
-	ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΑΙ	56	17
-	ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	ΝΑΙ	1	1
-	ΤΟΜΕΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΟΧΙ	-	-
-	ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΝΑΙ	19	51
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	-	-	-	-
-	ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΟΧΙ	-	-
-	ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ²² ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	-	ΟΧΙ	-	-
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	-	ΝΑΙ	156	73

Ο Τομέας Πολιτικής Δημοσίας Τάξεως και Προστασίας του Πολίτη εμφανίζεται να έχει αναρτήσει περισσότερα σύνολα ανοικτών δεδομένων από όσα αναφέρονται στην Απόφαση Διάθεσης που έχει

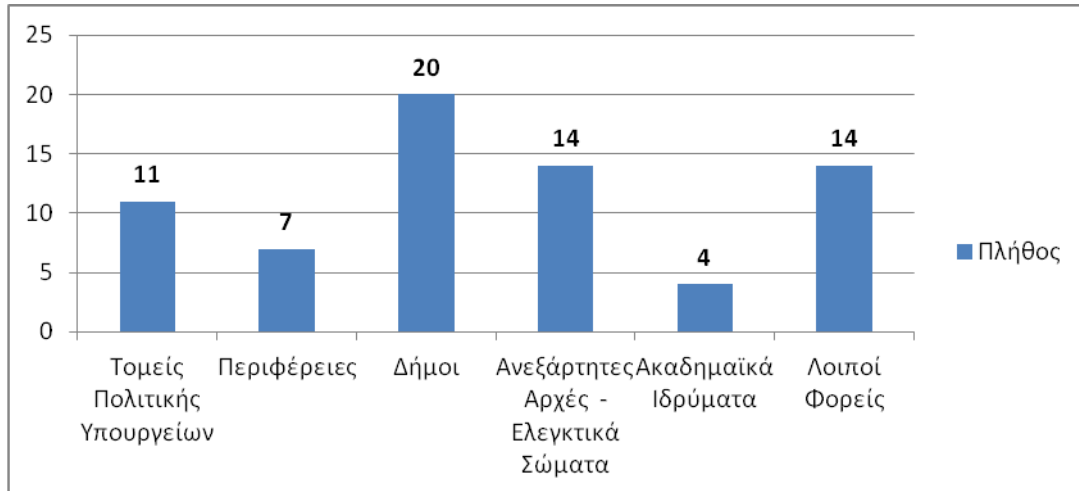
²¹ Έχει δοθεί παράταση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας έως το Μάρτιο του 2016 (ΦΕΚ 1473/Β/2015)

²² Σημειώνουμε ότι σε χρόνο μετά την ημερομηνία αναφοράς (5.2.2016) εκδόθηκε η αριθμ. 25624/ΓΔ1/15.2.2016 –ΑΔΑ 94ΔΙ4653ΠΣ-893 σχετική Απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων-πρβλ: <https://diavgeia.gov.gr/decision/view/94%CE%94%CE%994653%CE%A0%CE%A3-893>

εκδώσει. Αυτό συμβαίνει τόσο γιατί η απόφαση αναφέρεται σε κατηγορίες συνόλων δεδομένων που στο data.gov.gr αναρτώνται με πιο αναλυτική δομή, αλλά και γιατί κάποια σύνολα ανοικτών δεδομένων που αναρτήθηκαν δεν έχουν αρχικώς καταγραφεί στην Απόφαση Διάθεσης ενώ κάποια είχαν αναρτηθεί πριν τον ανασχεδιασμό του Portal και “κληροδοτήθηκαν” στο νέο Portal κατά τη διαδικασία της μετάπτωσης.

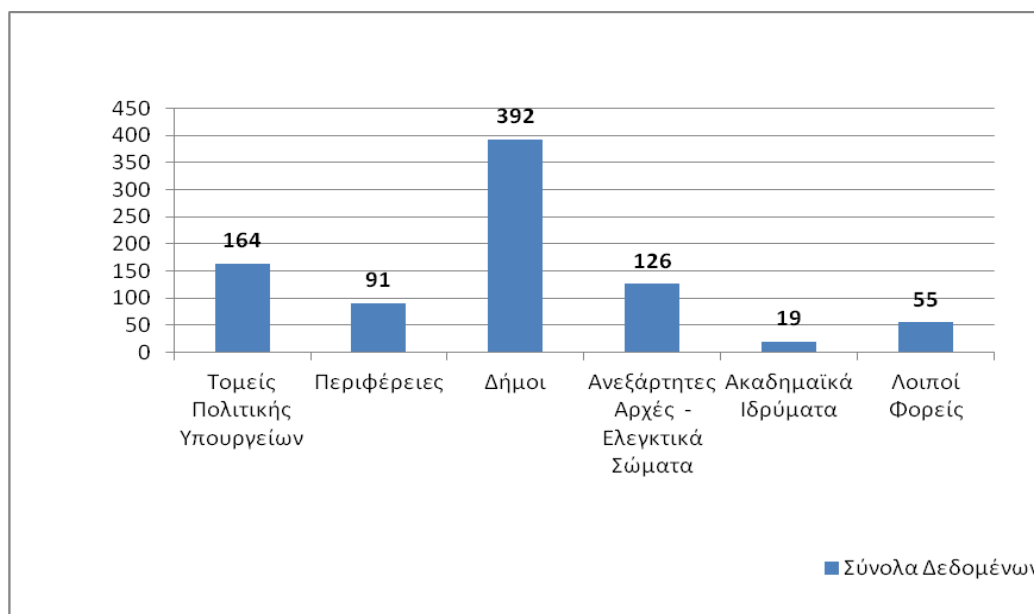
Γράφημα 5: Πλήθος εγγεγραμμένων Φορέων ανά κατηγορία στο data.gov.gr

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5.2.2016)

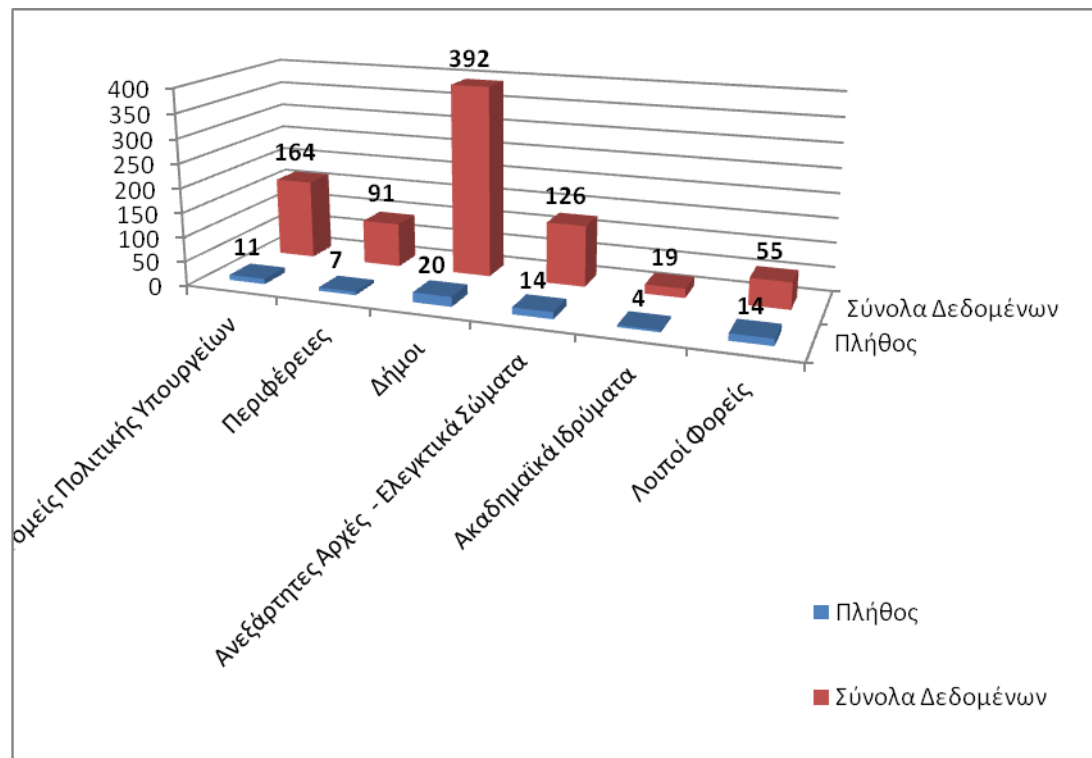
Τόσο σε ότι αφορά το ανωτέρω αλλά και τα γραφήματα/πίνακες που ακολουθούν σημειώνουμε ότι έναντι τεσσάρων (4) τομέων πολιτικής Υπουργείων για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση διάθεσης καταγράφονται έντεκα (11). Τούτο συμβαίνει διότι, όπως προαναφέρθηκε, σύνολα δεδομένων αναρτηθέντα πριν την μετάπτωση του συστήματος “κληροδοτήθηκαν” στο νέο portal χωρίς αναγκαστικά οι εποπτεύοντες σχηματισμοί να έχουν ενεργοποιηθεί, ως όφειλαν, στο πλαίσιο των νέων διατάξεων του Ν. 4305/2014.

Γράφημα 6: Σύνολα ανοικτών δεδομένων ανά κατηγορία φορέων στο data.gov.gr

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5/2/2016)

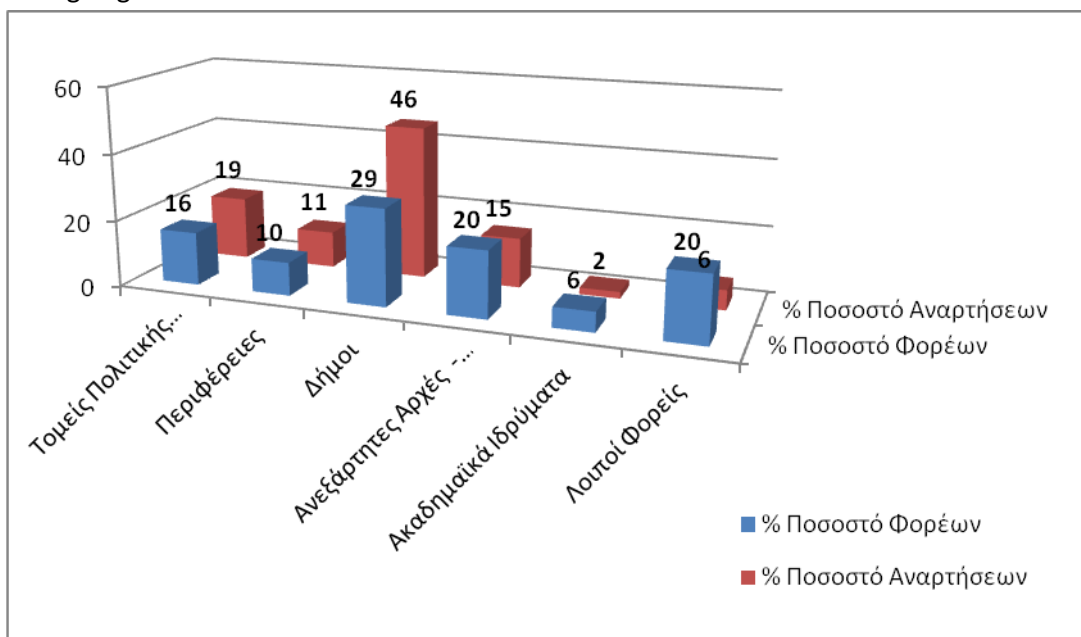
Γράφημα 7: Αναρτήσεις και πλήθος φορέων ανά κατηγορία φορέων στο data.gov.gr

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5/2/2016)

Απεικονίζοντας τα παραπάνω στοιχεία σε ποσοστά, προκύπτει ότι το 46% των αναρτήσεων των συνόλων ανοικτών δεδομένων έχουν γίνει από τους Δήμους, που αποτελούν το 29% των εγγεγραμμένων φορέων στο data.gov.gr. Τα Υπουργεία που απεικονίζονται ως Τομείς Πολιτικής αποτελούν το 16% των εγγεγραμμένων φορέων και έχουν πραγματοποιήσει το 19% των συνολικών αναρτήσεων. Οι Περιφέρειες έχουν αναρτήσει το 11% των υφιστάμενων συνόλων ανοικτών δεδομένων, ενώ οι Ανεξάρτητες Αρχές και τα Ελεγκτικά Σώματα που αποτελούν το 20% των εγγεγραμμένων φορέων, έχουν αναρτήσει το 15% των συνόλων ανοικτών δεδομένων στο portal. Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

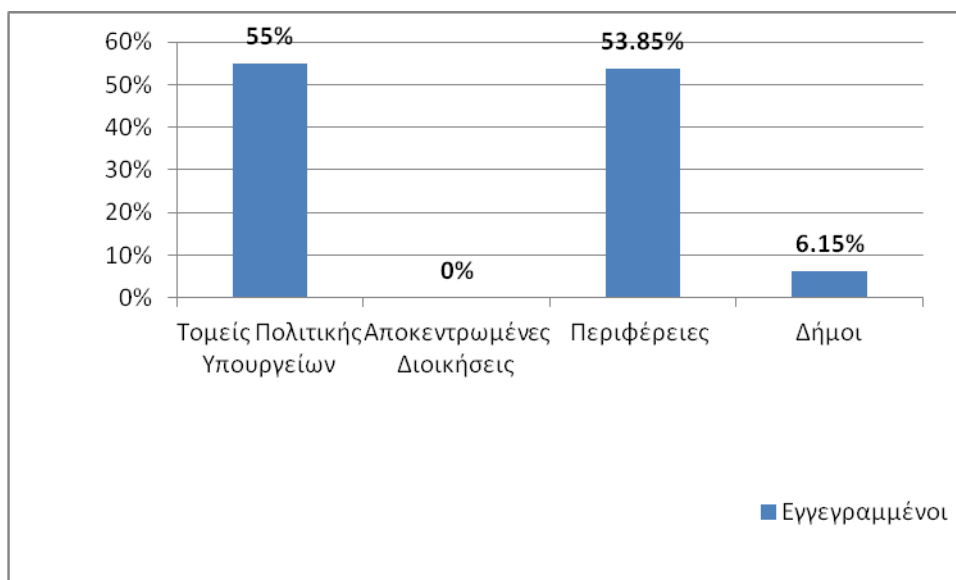
Γράφημα 8: Ποσοστά αναρτήσεων και φορέων ανά κατηγορία στο data.gov.gr

Πηγη: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5/2/2016)

Αναλύοντας το ποσοστό των εγγεγραμμένων φορέων ανά κατηγορία στο data.gov.gr, προκύπτει ότι είναι εγγεγραμμένο το 55% των Τομέων Πολιτικής των Υπουργείων, το 54% των Περιφερειών και μόλις το 6% του συνόλου των Δήμων, ενώ δεν έχουν εγγραφεί καθόλου οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας.

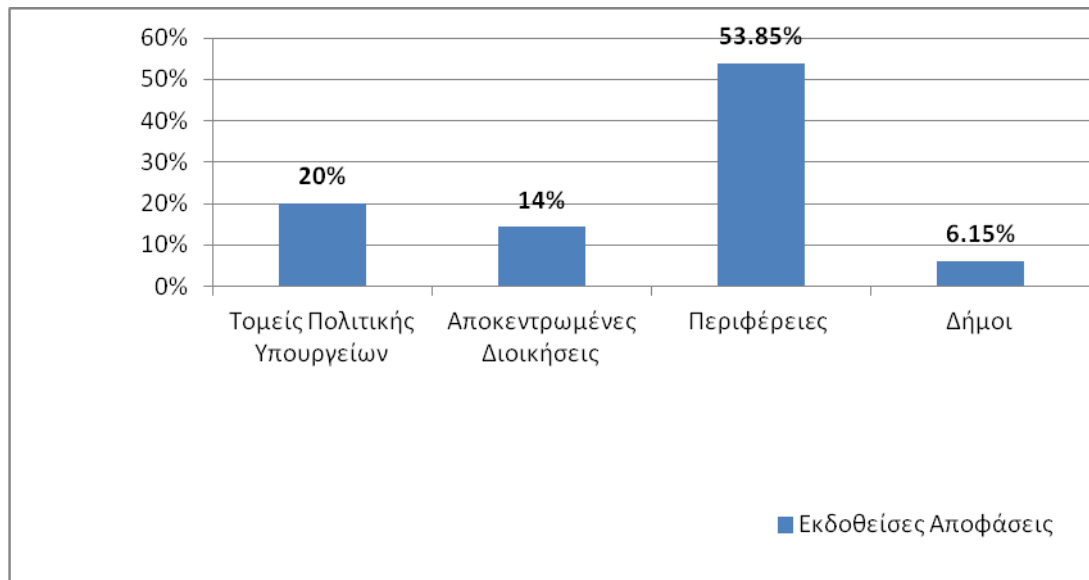
Γράφημα 9: Ποσοστά εγγεγραμμένων φορέων επί του συνόλου ανά κατηγορία

Πηγη: www.data.gov.gr (ημ. εξαγωγής: 5/2/2016)

Σε ότι αφορά στην έκδοση αποφάσεων διάθεσης συνόλων ανοικτών δεδομένων, έχει ολοκληρωθεί το 20% των Τομέων Πολιτικής των Υπουργείων, σχεδόν το 54% των Περιφερειών, περίπου το 6% των Δήμων, ενώ έχει εκδοθεί μόνο μία απόφαση από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, που αντιστοιχεί στο 14%. Από τα σύνολα ανοικτών δεδομένων που έχουν προσδιοριστεί στις εκδοθείσες σχετικές αποφάσεις διάθεσης, έχει ήδη αναρτηθεί περίπου το 55% αυτών, στο data.gov.gr.

Γράφημα 10: Ποσοστά εκδοθεισών αποφάσεων ανά κατηγορία φορέα

Πηγή: Αρχείο Τμήματος Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας (ημ. Εξαγωγής : 5/2/2016)

Όπως προαναφέρθηκε, σε ότι αφορά στους Τομείς Πολιτικής των Υπουργείων, στο data.gov.gr εμφανίζονται δεδομένα από περισσότερους Τομείς Πολιτικής, από όσους έχουν εκδώσει Απόφαση Διάθεσης, γιατί προέρχονται από τη μετάπτωση της παλαιότερης έκδοσης του portal στο νέο.

Αν ωστόσο εξεταστεί η ανταπόκριση των Υπουργείων με κριτήριο την έκδοση αποφάσεων διάθεσης, η οποία σηματοδοτεί ενεργοποίηση στο τωρινό θεσμικό πλαίσιο και όχι με βάση τα σύνολα δεδομένων τους που υπάρχουν στο data.gov.gr και προέρχονται από τη μετάπτωση της παλαιάς πύλης, τότε οι εγγεγραμμένοι τομείς πολιτικής είναι μόλις 4 και όχι 11, ενώ τα αναρτηθέντα από αυτούς σύνολα δεδομένων είναι 142 και όχι 164. Επομένως, σε ποσοστά, εγγεγραμμένο κατ' αυτή την έννοια στο data.gov.gr είναι μόνο το 20% των Τομέων Πολιτικής των Υπουργείων, ενώ τα ανηρτημένα από αυτούς σύνολα δεδομένων του data.gov.gr είναι περίπου 17% και όχι 19%. Σε σχέση με το σύνολο των εγγεγραμμένων φορέων στο data.gov.gr, οι Τομείς Πολιτικής των Υπουργείων αποτελούν περίπου, το 6% αυτού.

Πίνακας 2: Περιφέρειες και Ανοικτά Δεδομένα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ DATASETS ΠΡΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΒΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΝΑΡΤΗΘΕΝΤΑ DATASETS
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΛΟΠΟΝΗΣΟΥ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΝΑΙ	20	0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΝΑΙ	90	21
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΝΑΙ	33	36
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΝΑΙ	16	13
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΟΧΙ	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΝΑΙ	8	8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	ΝΑΙ	19	7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΝΑΙ	6	6

Σε αντίθεση με τα Υπουργεία και τους Δήμους ο βαθμός ανταπόκρισης των Περιφερειών κρίνεται ενθαρρυντικός καθώς έχουν ενεργοποιηθεί με την έκδοση σχετικής απόφασης και την ανάρτηση datasets περισσότερες από τις μισές (7/13). Σε ότι αφορά ειδικά τους Δήμους παρατίθενται στον επόμενο πίνακα μόνον οι είκοσι (20) ενεργοποιηθέντες σε σύνολο τριακοσίων είκοσι πέντε (325).

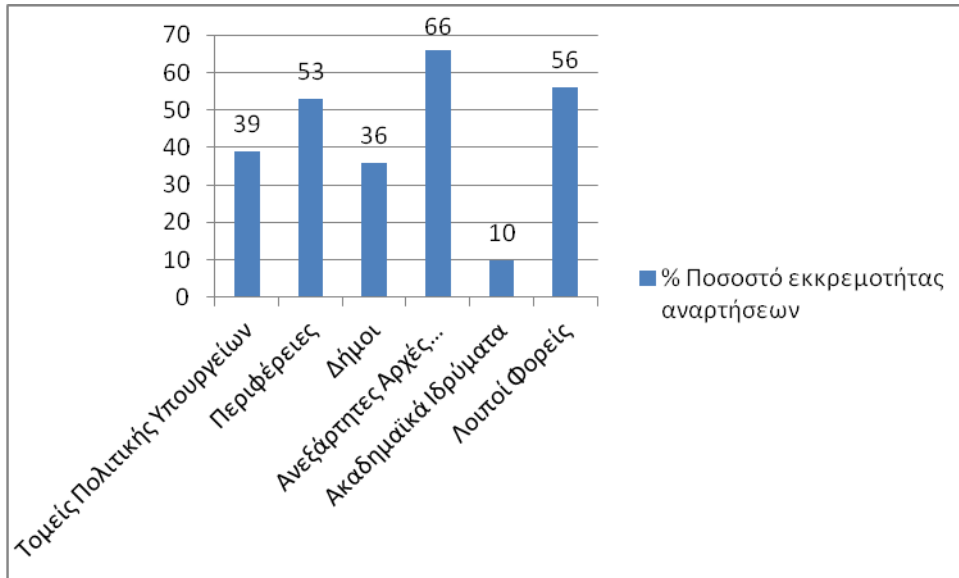
Πίνακας 3: Δήμοι και Ανοικτά Δεδομένα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ DATASETS ΠΡΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΒΑΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΝΑΡΤΗΘΕΝΤΑ DATASETS
ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	ΝΑΙ	22	22
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	ΝΑΙ	4	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	ΝΑΙ	4	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΝΑΙ	14	14
ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	ΝΑΙ	70	70
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΝΑΙ	60	61
ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	ΝΑΙ	15	15
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	ΝΑΙ	6	7
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	ΝΑΙ	22	22
ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΝΑΙ	25	25
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΑΣ	ΝΑΙ	50	24
ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ	ΝΑΙ	52	19
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	ΝΑΙ	47	26
ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ	ΝΑΙ	41	19
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	ΝΑΙ	26	26
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	ΝΑΙ	9	7
ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	ΝΑΙ	40	25
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ	ΝΑΙ	31	2
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	ΝΑΙ	36	0
ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΝΑΙ	38	0

Δεν σταθμίζονται στον ανωτέρω πίνακα αλλά και στο σύνολο των πινάκων/γραφημάτων δύο δήμοι οι οποίοι βάσει των αποφάσεων διάθεσης που έχουν εκδώσει δεν διαθέτουν κανένα σύνολο δεδομένων ως ανοιχτό και μηχαναγνώσιμο δια του data.gov.gr

Στο ακόλουθο διάγραμμα, παρουσιάζονται οι εκκρεμότητες αναρτήσεων ανοικτών δεδομένων, ανά κατηγορία φορέα, ποσοστιαία, σε σχέση με όσα ανοικτά σύνολα δεδομένων καταγράφονται στις σχετικές αποφάσεις διάθεσης.

Γράφημα 11: % Ποσοστό εκκρεμότητας αναρτήσεων ανά κατηγορία φορέα

Πηγή: www.data.gov.gr, αρχείο Τμήματος Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας (ημ. Εξαγωγής : 5/2/2016)

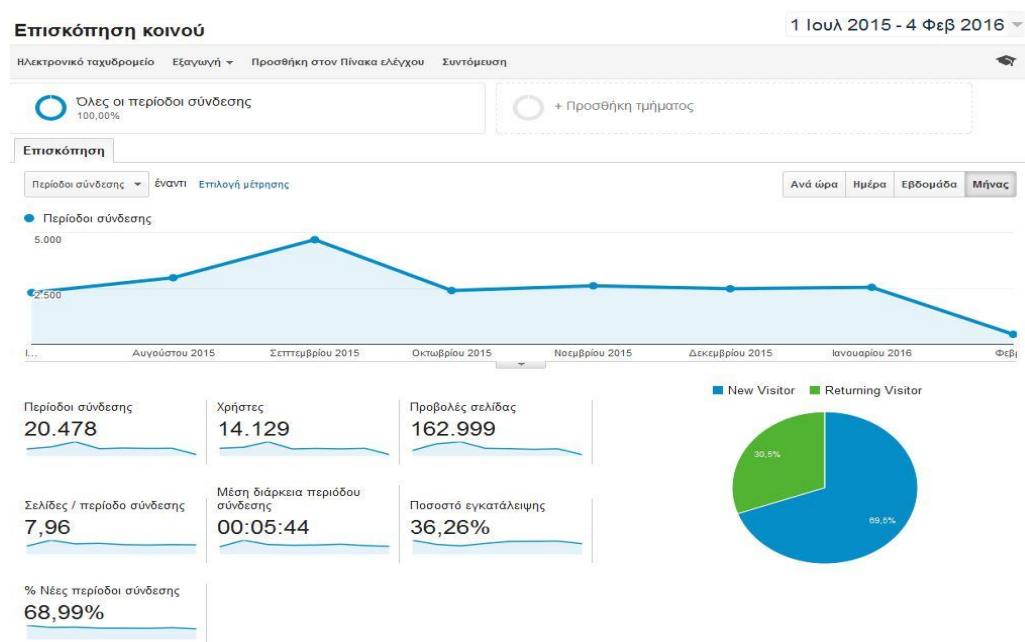
Σύμφωνα με τις Αποφάσεις Διάθεσης που έχουν εκδοθεί, το 49% επί του συνόλου των εκκρεμοτήτων αφορά σε Τομείς Πολιτικής Υπουργείων, Περιφέρειες και Δήμους. Δεν γίνεται αναφορά για τις αποκεντρωμένες διοικήσεις γιατί δεν έχει γίνει καμιά ανάρτηση στο data.gov.gr, καθώς μόλις πρόσφατα εκδόθηκε η πρώτη απόφαση διάθεσης δεδομένων.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στοιχεία επισκεψιμότητας του portal data.gov.gr, από την έναρξη λειτουργίας του, έως την 5/2/2016, μέσω του εργαλείου google analytics²³. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, οι επισκέψεις παρότι δεν είναι πολλές, δεν προέρχονται μόνο από την Ελλάδα, αλλά από χώρες εντός και εκτός Ευρώπης. Επίσης έχει δημιουργηθεί ένα σταθερό κοινό που χρησιμοποιεί το portal και αποτελεί περίπου το 30% των επισκεπτών του, το οποίο πιθανότατα δεν περιλαμβάνει αποκλειστικά δημοσίους υπαλλήλους, καθώς κάποιες από τις σελίδες με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα παραπέμπουν σε ευρύτερο κοινό όπως πιθανά επιχειρήσεις, δημοσιογράφους,

²³ http://www.google.com/intl/el_ALL/analytics/index.html. Επίσης https://en.wikipedia.org/wiki/Google_Analytics

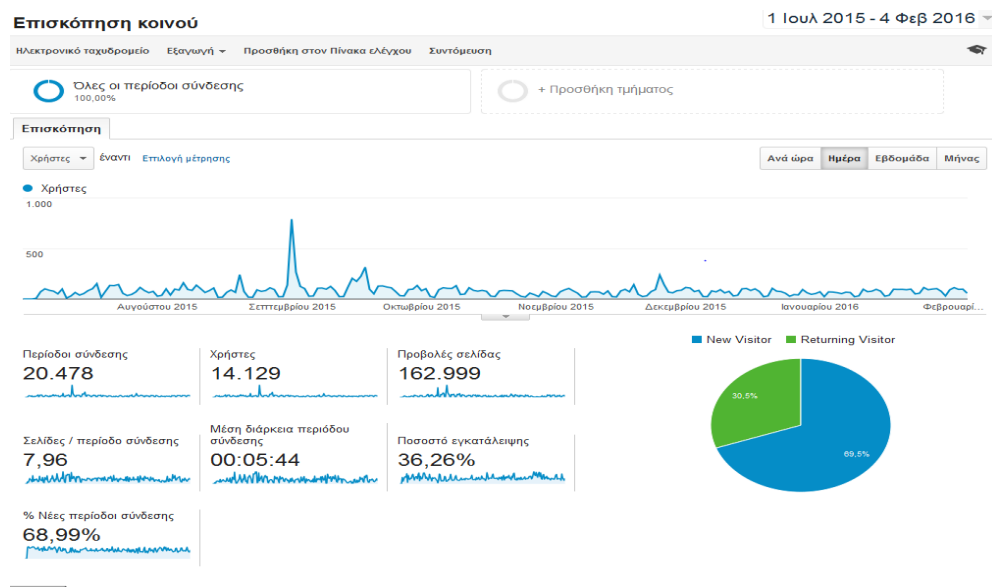
φοιτητές κλπ. Επίσης εκτός από προβολή σελίδων, έχουν καταγραφεί και περίπου 4.300 περιπτώσεις λήψεων συνόλων ανοικτών δεδομένων.

Γράφημα 12: Εξέλιξη επισκεψιμότητας στο data.gov.gr ανά μήνα

Πηγή: www.data.gov.gr/analytics.google.com (ημ. εξαγωγής: 5.2.2016)

Γράφημα 13: Εξέλιξη διακριτών χρηστών του data.gov.gr ανά μήνα

Πηγή: www.data.gov.gr/analytics.google.com (ημ. εξαγωγής: 5.2.2016)

Γράφημα 14: Επισκεψιμότητα data.gov.gr ανά χώρα προέλευσης

Χώρα ?	Περίοδοι σύνδεσης ? ↓	% Νέες περιόδοι σύνδεσης ?	Νέοι χρήστες ?	Ποσοστό εγκατάλειψης ?	Σελίδες / περίοδο σύνδεσης ?	Μέση διάρκεια περιόδου σύνδεσης ?
	20.478 % του συνόλου: 100,00% (20.478)	69,46% Μέσος όρος για προβολή: 68,99% (0,69%)	14.225 % του συνόλου: 100,88% (14.127)	36,26% Μέσος όρος για προβολή: 36,26% (0,00%)	7,96 Μέσος όρος για προβολή: 7,96 (0,00%)	00:05:44 Μέσος όρος για προβολή: 00:05:44 (0,00%)
1. Greece	16.904 (82,55%)	64,54%	10.910 (76,70%)	29,01%	8,94	00:06:40
2. United States	1.001 (4,89%)	97,80%	979 (6,88%)	67,33%	5,74	00:01:38
3. (not set)	690 (3,37%)	99,57%	687 (4,83%)	87,25%	1,33	00:00:36
4. United Kingdom	179 (0,87%)	84,92%	152 (1,07%)	43,58%	4,56	00:02:28
5. China	141 (0,69%)	95,04%	134 (0,94%)	81,56%	1,18	00:00:42
6. Germany	141 (0,69%)	91,49%	129 (0,91%)	60,28%	3,53	00:01:21
7. Netherlands	133 (0,65%)	90,98%	121 (0,85%)	68,42%	3,02	00:01:47
8. Russia	111 (0,54%)	29,73%	33 (0,23%)	79,28%	1,50	00:01:08
9. Japan	86 (0,42%)	98,84%	85 (0,60%)	84,88%	1,12	00:00:26
10. France	68 (0,33%)	95,59%	65 (0,46%)	61,76%	3,03	00:01:56
11. Cyprus	60 (0,29%)	90,00%	54 (0,38%)	36,67%	5,02	00:01:53
12. Italy	58 (0,28%)	91,38%	53 (0,37%)	63,79%	2,83	00:00:48
13. Spain	56 (0,27%)	87,50%	49 (0,34%)	64,29%	2,05	00:00:56
14. South Korea	55 (0,27%)	94,55%	52 (0,37%)	89,09%	1,22	00:00:20
15. Brazil	48 (0,23%)	97,92%	47 (0,33%)	77,08%	1,83	00:00:27
16. Canada	46 (0,22%)	100,00%	46 (0,32%)	84,78%	1,17	00:00:19
17. India	46 (0,22%)	86,96%	40 (0,28%)	50,00%	6,33	00:03:41
18. Turkey	46 (0,22%)	78,26%	36 (0,25%)	58,70%	2,72	00:01:36
19. Belgium	40 (0,20%)	90,00%	36 (0,25%)	42,50%	3,80	00:01:38
20. Switzerland	35 (0,17%)	88,57%	31 (0,22%)	48,57%	6,11	00:01:47
21. Taiwan	33 (0,16%)	96,97%	32 (0,22%)	75,76%	1,94	00:01:11
22. Ukraine	32 (0,16%)	75,00%	24 (0,17%)	68,75%	2,56	00:01:06
23. Australia	23 (0,11%)	91,30%	21 (0,15%)	69,57%	2,43	00:00:23
24. Romania	23 (0,11%)	73,91%	17 (0,12%)	47,83%	2,43	00:00:46
25. Sweden	23 (0,11%)	91,30%	21 (0,15%)	47,83%	4,39	00:03:07

Πηγή: www.data.gov.gr/analytics.google.com (ημ. εξαγωγής: 5.2.2016)

Στο ανωτέρω γράφημα εμφανίζονται οι πρώτες είκοσι πέντε (25) από ένα σύνολο εκατόν έξι (106) χωρών από τις οποίες υπήρξαν επισκέψεις στο data.gov.gr κατά την περίοδο αναφοράς (1.7.2015-4.2.2016).

Οι σελίδες στοιχείων με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα και τα σύνολα ανοικτών δεδομένων με τις περισσότερες λήψεις, παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες:

Πίνακας 4: Σελίδες με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα	
1. Η αρχική σελίδα των συνόλων δεδομένων	http://www.data.gov.gr/dataset
2. Η αρχική σελίδα των φορέων	http://www.data.gov.gr/organization?sort=&q

	=&page=1
3. Τα σύνολα δεδομένων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	http://www.data.gov.gr/organization/aristotle-university-of-thessaloniki
4. Το σύνολο δεδομένων «Γ.Ε.Μ.Η.-ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ» που έχει αναρτήσει το επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας	http://www.data.gov.gr/en/dataset/g-e-mh-dhmosiothta/resource/a61b829b-2c85-482c-a161-6f3e16e8197d
5. Τα σύνολα δεδομένων του Δήμου Καρπενησίου	http://www.data.gov.gr/organization/dimoskarpenisiou
6. Η σελίδα του Θεσμικού Πλαισίου	http://www.data.gov.gr/pages/thesmikoplaisio
7. Το σύνολο δεδομένων «Στατιστικά Αρχείου Συμβάντων» που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, πρώην ΥΠΡΟΠΟ	http://www.data.gov.gr/dataset/etat1ot1ka-apexiou-euubavtwv
8. Το σύνολο δεδομένων «Ανάλυση - Στατιστικά στοιχεία Ροών Μισθωτής Απασχόλησης Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ ανά μήνα» που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	http://www.data.gov.gr/dataset/avajuon-etat1ot1ka-oto1xeia-powv-m1o0wtns-attafoxjnonstt-e-epranh-ava-unva
9. Η σελίδα με τα σύνολα δεδομένων της Αττικό Μετρό Α.Ε.	http://www.data.gov.gr/organization/attikometpo-ae
10. Η σελίδα με τα σύνολα δεδομένων της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας	http://www.data.gov.gr/organization/eeae

Πίνακας 5: Σύνολα Δεδομένων με τις περισσότερες λήψεις

1. Το σύνολο δεδομένων «Διδάσκοντες Τμημάτων ΑΠΘ», που έχει αναρτήσει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	http://www.data.gov.gr/dataset/didaskontes-tmhmatwn-ap8
2. Το σύνολο δεδομένων «Κατάλογος ακίνητων μνημείων με γεωχωρική πληροφορία», που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων-Πρώην Πολιτισμού	http://www.data.gov.gr/dataset/katajoyos-akivntwv-uvnueiwv-ue-yewxwp1kn-ttjnpoqopia/resource/9e84f6ab-9835-4cd6-91d7-a4787b59ad04
3. Το σύνολο δεδομένων «Τοποθεσίες στάσεων και σταθμών των αστικών συγκοινωνιών Αθήνας, δρομολόγια, χρόνοι και πίνακες δρομολογίων», που έχει	http://www.data.gov.gr/dataset/dromologia

αναρτήσει ο Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών	
4. Το σύνολο δεδομένων «Διευθύνσεις και λοιπά στοιχεία ΚΕΠ ανά τη χώρα», που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, πρώην ΥΔΜΗΔ	http://www.data.gov.gr/dataset/etoixeia-kett/resource/1d459d19-12b0-4287-a127-351cf75d40b0
5. Το σύνολο δεδομένων «Λίστα Αποφάσεων Διάθεσης», που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, πρώην ΥΔΜΗΔ	http://www.data.gov.gr/dataset/apofaseis-diathesis/resource/fca812cc-24a8-4084-a7ec-9734bf54be35
6. Το σύνολο δεδομένων «Στατιστικά Μητρώου Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου», που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, πρώην ΥΔΜΗΔ	http://www.data.gov.gr/dataset/etat1ot1ka-mntpwou-av0pwttivou-auvau1kou-anuooiou
7. Το σύνολο δεδομένων «Πληροφορίες Προσώπου ΑΠΘ», που έχει αναρτήσει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	http://www.data.gov.gr/dataset/plhrofories-proswpoy-ap8
8. Το σύνολο δεδομένων «Ακαδημαϊκές και Διοικητικές Μονάδες ΑΠΘ», που έχει αναρτήσει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	http://www.data.gov.gr/dataset/akadhmaikes-kai-dioikhtikes-monades-ap8
9. Το σύνολο δεδομένων «ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΔΠΧ», που έχει αναρτήσει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.	http://www.data.gov.gr/dataset/dedomena-anoikths-dia8eshs-apdpx
10. Το σύνολο δεδομένων «Λίστα πρατηρίων που αποστέλλουν δεδομένα στη ΓΠΣ», που έχει αναρτήσει το Υπουργείο Οικονομικών.	http://www.data.gov.gr/dataset/aiota-ttpatnpiwv-ttou-attootejjouv-dedoueva-otn-rrtte

Σε ότι αφορά στην ποσοτική ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, προκύπτει το συμπέρασμα ότι έως τώρα το μεγαλύτερο ποσοστό αναρτημένων συνόλων ανοικτών δεδομένων στο data.gov.gr, έχει γίνει από τους Δήμους, που αναλογικά με το σύνολό τους, έχουν το μικρότερο ποσοστό έκδοσης

αποφάσεων διάθεσης. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει τεράστιος πλούτος πληροφοριών που όχι μόνο δεν έχει γίνει διαθέσιμος ηλεκτρονικά, αλλά δεν έχει καν καταγραφεί σύμφωνα με το Ν. 4305/2014. Ειδικότερα, με μέτρο σύγκρισης τους υπόχρεους φορείς από την εφαρμογή της νομοθεσίας για το ΔΙΑΥΓΕΙΑ, τότε μόλις το 1,6% αυτών έχει ανταποκριθεί. Επομένως ο νόμος είναι ουσιαστικά μόλις στην αρχή της εφαρμογής του, αλλά παρόλα αυτά, ήδη έχουν αρχίσει να γίνονται γνωστά και να αξιοποιούνται τα αποτελέσματά του, μέσα από το portal data.gov.gr.

Επιπλέον, από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις έχει εκδοθεί μόνο μία Απόφαση Διάθεσης, ενώ μεγάλα Υπουργεία με κρίσιμα επιχειρηματικά σύνολα δεδομένων δεν έχουν ενεργοποιηθεί στην εφαρμογή του νόμου.

Παρόλα αυτά, υπάρχουν δεδομένα τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά που μπορούν να αξιοποιηθούν είτε ερευνητικά, είτε επιχειρηματικά και για το λόγο αυτό υπάρχει ένα σχετικά σημαντικό πλήθος λήψεων στοιχείων από το portal. Επίσης, ήδη έχει υπάρξει ανάκτηση και αξιοποίηση δεδομένων που αναρτήθηκαν στο data.gov.gr από το Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδας και συγκεκριμένα του συνόλου δεδομένων «Στατιστικά Αρχείου Συμβάντων»²⁴, σχετικά με τις πυρκαγιές στην Ελλάδα, για τη δημοσιογραφική διερεύνηση των στρεμμάτων δασικής έκτασης που έχουν καεί τα τελευταία χρόνια, μέσα από τη μέθοδο της δημοσιογραφίας των δεδομένων. Η συγκεκριμένη προσπάθεια²⁵ η οποία έλαβε και ευρύτερη δημοσιότητα²⁶ αποτελεί ένα καλό παράδειγμα αξιοποίησης ανοικτών δεδομένων γενικότερα, αλλά και ειδικότερα σε ότι αφορά στην έως τώρα εφαρμογή και αξιοποίηση του Ν. 4305/2014, που βρίσκεται ακόμη στα πρώτα της στάδια. Από αυτό και μόνο το παράδειγμα προκύπτουν οι δυνατότητες που παρέχονται μέσα από το νόμο για την επιχειρηματική αξιοποίηση δεδομένων που κατέχει η Δημόσια Διοίκηση από το ευρύ κοινό, αλλά και η μεγαλύτερη διαφάνεια που επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση και ελεύθερη διάθεσή τους.

Συμπερασματικά, παρά τις δυσλειτουργίες που προαναφέρθηκαν και με διαθέσιμο το 54% των δεδομένων που κατέχει μόλις το 1,6% του Δημόσιου Τομέα, χωρίς ακόμη την βέλτιστη ποιότητα δεδομένων, αναδεικνύονται οι δυνατότητες αξιοποίησης του νόμου για τη δημιουργία καινοτομίας και οικονομικής ανάπτυξης, που αποτελούν βασικούς στόχους του.

3.4. Ποιοτική αποτίμηση αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Ν.4305/2014

Αναφορικά με την ποιοτική διάσταση των αποφάσεων διάθεσης οι οποίες έχουν εκδοθεί, ένα ουσιώδες σημείο σχολιασμού είναι ότι διαφαίνεται μία σημαντική ανομοιομορφία μεταξύ των εν λόγω αποφάσεων των φορέων τόσο προς τον τύπο της απόφασης όσο και προς το περιεχόμενο. Το άρθρο 10 του Ν. 4305/2014 αναφέρει τα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να παρουσιάζονται σε μία

²⁴ <http://data.gov.gr/dataset/etat1ot1ka-apxeiou-euubavtw>

²⁵ <http://www.demetriospogkas.com/dasikes-pyrkagies-stin-ellada-methodologia-data-journalism>.

²⁶ http://www.huffingtonpost.gr/dimitrios-pogkas/-data-blog_b_7911452.html?utm_hp_ref=greece

απόφαση διάθεσης δηλαδή η κατηγοριοποίηση των συνόλων του φορέα στις τέσσερις κατηγορίες του Νόμου (βλ. σχετικά υπό ενότητα 3.1).

Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι ένας σχετικά μικρός αριθμός φορέων είτε αναφέρει μόνο τα σύνολα εκείνα τα οποία κατατάσσονται στην δεύτερη κατηγορία του Νόμου (διάθεση σε ανοικτό και μηχαναναγνώσιμο μορφότυπο σύμφωνα με την αρχή της ανοικτής διάθεσης) είτε δεν γίνεται ευκρινής διάκριση στις τέσσερις επιμέρους κατηγορίες του Νόμου. Τα ανωτέρω δυσχεραίνουν την πλήρη εφαρμογή της πολιτικής στους συγκεκριμένους φορείς καθώς η μη συμπερίληψη ή ο ασαφής προσδιορισμός των τεσσάρων κατηγοριών του Νόμου δεν προσφέρει την απαιτούμενη πληροφόρηση στους πολίτες, τις επιχειρήσεις και λοιπούς ενδιαφερόμενους.

Σχετικά με το περιεχόμενο εκ νέου διαπιστώνεται σημαντική ανομοιομορφία μεταξύ των αποφάσεων ακόμη και μεταξύ ομοειδών φορέων. Παρατηρήθηκε ότι στην κατηγορία των ΟΤΑ Α' βαθμού (Δήμοι), ο αριθμός των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων κυμαίνεται μεταξύ λίγων και αρκετών δεκάδων. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονισθεί ότι ενώ ο αριθμός και το είδος των συνόλων δεδομένων δε δύναται να καθοριστούν εκ των προτέρων, καθώς συνιστά αντικείμενο της διαδικασίας καταγραφής, και εξαρτώνται από την κατάσταση και λειτουργία κάθε φορέα ο σημαντικός βαθμός ανομοιομορφίας υποδηλώνει τη χρήση αρκετά διαφορετικών μεθοδολογιών εφαρμογής της πολιτικής από τους φορείς ειδικά όσον αφορά στο επίπεδο ανάλυσης, στην περιγραφή των συνόλων καθώς και στον ορθό εντοπισμό αυτών.

Τέλος δεν έχει παρατηρηθεί σημαντική διαφοροποίηση στην ποιότητα των αποφάσεων διάθεσης μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών φορέων (πχ Υπουργεία, Δήμοι, Περιφέρειες κτλ). Από αυτό το γεγονός θα μπορούσε να συναχθεί ότι η πληρότητα ή μη στην εφαρμογή της πολιτικής δεν έχει άμεση συσχέτιση με το είδος του φορέα αλλά, μεταξύ άλλων, με το εκάστοτε βαθμό ετοιμότητας και επιχειρησιακής δυνατότητας αυτού. Θετικά παραδείγματα εφαρμογής της πολιτικής, ιδίως όσον αφορά στη σύνταξη της απόφασης διάθεσης σύμφωνα με τις προβλέψεις του Νόμου είναι, μεταξύ άλλων, η απόφαση του πρώην Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη καθώς και η Απόφαση του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Σχετικά με την συμβατότητα των μορφοτύπων που έχουν αναρτηθεί στο κεντρικό αποθετήριο data.gov.gr έγινε κατηγοριοποίηση των συνόλων στους κυριότερους μορφότυπους που χρησιμοποιήθηκαν όπως απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα και διάγραμμα.

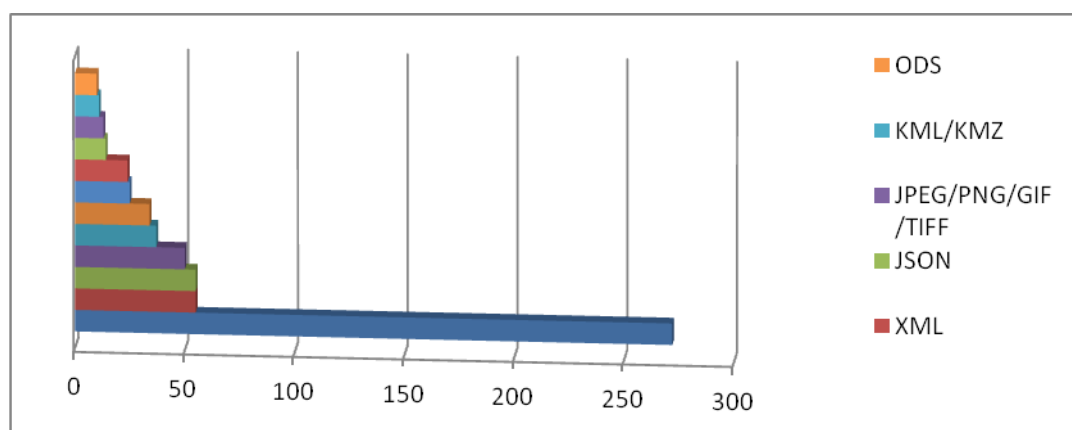
Πίνακας 6: Αριθμός συνόλων δεδομένων ανά είδος μορφοτύπου

ΜΟΡΦΟΤΥΠΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ DATASETS
XLS/XLSX	272
DOC/DOCX	55
HTML	55
PDF	50

ZIP/RAR	37
TXT	34
CSV	25
XML	24
JSON	14
JPEG/PNG/GIF/TIFF	13
KML/KMZ	11
ODS	10

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. Εξαγωγής: 5.2.2016)

Γράφημα 15: Αριθμός Συνόλων Δεδομένων ανά Μορφότυπο

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. Εξαγωγής 5/2/2016)

Όπως παρουσιάζεται από το ανωτέρω διάγραμμα ο συχνότερα χρησιμοποιούμενος μορφότυπος είναι ο .xls/.xlsx ακολουθούμενος από έγγραφα MS Word, ιστοσελίδες και αρχεία .pdf. Όσον αφορά στο βαθμό τον οποίο τα αναρτώμενα σύνολα εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων πληρούν το κριτήριο του ανοικτού και μηχαναγνώσιμου μορφότυπου που εισάγει ο Νόμος από τον ανωτέρω πίνακα συνάγεται ότι τα δύο τρίτα των συνόλων είναι διαθέσιμα σε μηχαναγνώσιμη μορφή εν αντιθέσει με το ένα τρίτο που δεν είναι. Επίσης ένας σημαντικός αριθμός αναρτήσεων έχει πραγματοποιηθεί με την χρήση μορφοτύπων όπως .csv, .xml, .json, .kml.

Αναλογικά με τις αποφάσεις διάθεσης παρατηρείται μεγάλη διακύμανση στο ποσοστό μηχαναγνωσιμότητας των συνόλων δεδομένων ανά φορέα. Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 100% (πχ Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο) έως και 0% (πχ παρά το γεγονός ότι για την συμπερίληψη ενός συνόλου εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων στην β κατηγορία του άρθρου 10 του Ν. 4305/2014 είναι προαπαιτούμενο η μηχαναγνωσιμότητα αυτού. Ο βαθμός συμμόρφωσης δεν φαίνεται να εξαρτάται από το είδος του φορέα αλλά από τον ίδιο το φορέα.

Σε ορισμένα θεματικά πεδία, τα δεδομένα του δημόσιου τομέα αποτελούν πολύτιμο πόρο για την οικονομία και την κοινωνία εν γένει. Η πρόσβαση σε τέτοιου είδους σύνολα δεδομένων και η περαιτέρω χρήση τους όχι μόνο επιταχύνει την εμφάνιση προϊόντων και υπηρεσιών πληροφοριών προστιθέμενης αξίας, αλλά ενθαρρύνει επίσης τη συμμετοχική δημοκρατία. Επιπλέον, η ευρύτερη χρήση τους σε όλο το φάσμα της ίδιας της διοίκησης αποφέρει απτά οφέλη σε επίπεδο αποδοτικότητας στην εκτέλεση δημόσιων καθηκόντων.²⁷ Από την ανακοίνωση της Επιτροπής συνάγεται ότι οι θεματικές κατηγορίες συνόλων δεδομένων που παρουσιάζουν την υψηλότερη ζήτηση από τους χρήστες στην ΕΕ και, επομένως, είναι εκείνες στις οποίες θα μπορούσε να δοθεί προτεραιότητα όσον αφορά τη διάθεση προς περαιτέρω χρήση είναι:

Πίνακας 7: Θεματικές κατηγορίες δεδομένων

Κατηγορία	Παραδείγματα συνόλων δεδομένων
1. Γεωχωρικά δεδομένα	Ταχυδρομικοί κώδικες, εθνικοί και τοπικοί χάρτες (κτηματολογικοί, τοπογραφικοί, θαλάσσιοι, διοικητικών ορίων κ.λπ.)
2. Γεωσκόπηση και περιβάλλον	Δορυφορικά και επιτόπια δεδομένα (παρακολούθηση του καιρού, της ποιότητας του εδάφους και των υδάτων, της κατανάλωσης ενέργειας, των επιπέδων εκπομπών κ.λπ.)
3. Συγκοινωνιακά δεδομένα	Ωράρια δημόσιων συγκοινωνιών (όλων των μέσων μεταφοράς) σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οδικά έργα, πληροφορίες οδικής κυκλοφορίας κ.λπ.
4. Στατιστικά στοιχεία	Εθνικά, περιφερειακά και τοπικά στατιστικά δεδομένα με βασικούς δημογραφικούς και οικονομικούς δείκτες (ΑΕγχΠ, ηλικία, υγεία, ανεργία, εισόδημα, εκπαίδευση κ.λπ.)
5. Επιχειρήσεις	Μητρώα εταιρειών και επιχειρήσεων (κατάλογοι εγγεγραμμένων εταιρειών, δεδομένα ιδιοκτησίας και διοίκησης, αναγνωριστικά στοιχεία εγγραφής, ισολογισμοί κ.λπ.)

Άλλες κατηγορίες δεδομένων μπορούν να θεωρηθούν ως «βασικά» ή «υψηλής αξίας» δεδομένα, ανάλογα με τις περιστάσεις (συνάφεια με στρατηγικούς στόχους, εξελίξεις της αγοράς, κοινωνικές τάσεις κ.λπ.). Με βάση τις ανωτέρω θεματικές κατηγορίες δεδομένων έγινε κατηγοριοποίηση των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που έχουν αναρτηθεί στο data.gov.gr. Πέρα από τις 5 βασικές θεματικές κατηγορίες που αναφέρθηκαν προστέθηκαν οι κατηγορίες εργασία, υγεία και δημόσια διοίκηση. Τα αποτελέσματα της κατηγοριοποίησης παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και διάγραμμα. Επισημαίνεται ότι αριθμός συνόλων δεδομένων δεν ανήκει σε καμία από τις ακόλουθες θεματικές κατηγορίες.

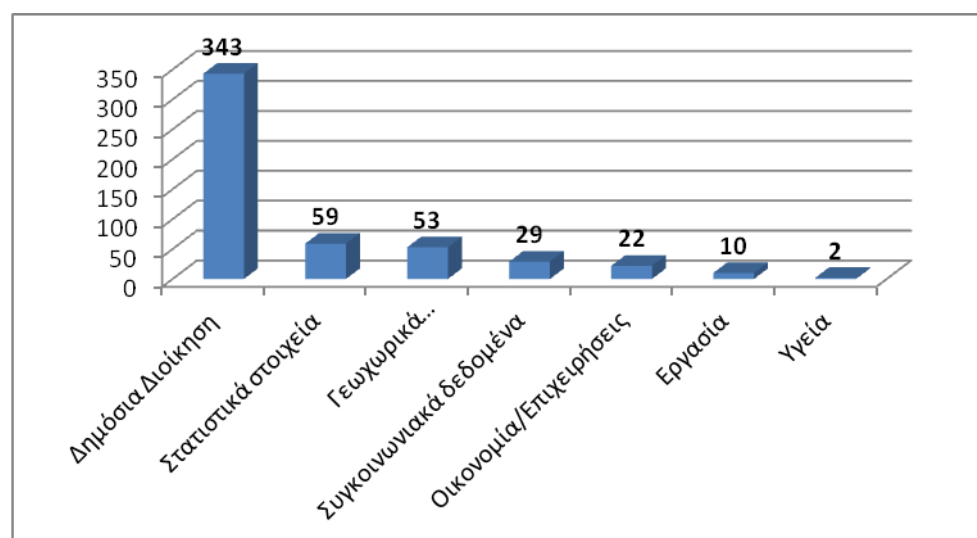
²⁷ CELEX_52014XC0724- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0724%2801%29&rid=7>

Πίνακας 8: Σύνολα Δεδομένων ανά Θεματική Κατηγορία

Κατηγορίες Δεδομένων	ΑΡΙΘΜΟΣ DATASETS
Δημόσια Διοίκηση	343
Στατιστικά στοιχεία	59
Γεωχωρικά δεδομένα/Γεωσκόπηση και περιβάλλον	53
Συγκοινωνιακά δεδομένα	29
Οικονομία/Επιχειρήσεις	22
Εργασία	10
Υγεία	2

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. Εξαγωγής: 5.2.2016)

Γράφημα 16: Σύνολα δεδομένων ανά θεματική κατηγορία

Πηγή: www.data.gov.gr (ημ. Εξαγωγής: 5/2/2016)

Από τα ανωτέρω στοιχεία είναι εμφανές ότι η κυριότερη θεματική κατηγορία είναι η «Δημόσια Διοίκηση». Σε αυτή τη γενική κατηγορία εμπεριέχονται σύνολα που αφορούν τη λειτουργία του εκάστοτε φορέα όπως οικονομικά στοιχεία και στοιχεία για την έκδοση αποφάσεων. Η συγκεκριμένη κατηγορία απαρτίζεται κατά κύριο λόγο από σύνολα εγγράφων και σε μικρότερο βαθμό από σύνολα πληροφοριών ή δεδομένων. Τα σύνολα αυτά, με λίγες εξαιρέσεις, δεν παρουσιάζουν υψηλή προστιθέμενη αξία για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις πέρα από την προώθηση της διαφάνειας στον βαθμό που σημαντικό ποσοστό αυτών είναι ήδη διαθέσιμα στο κοινό μέσω τους προγράμματος Διαύγεια και των ιστοσελίδων των φορέων.

Η επόμενη σε πλήθος δεδομένων θεματική κατηγορία είναι η κατηγορία «στατιστικά στοιχεία». Παρατηρείται ότι δύο φορείς παρέχουν την μεγάλη πλειοψηφία των συνόλων δεδομένων, το πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Ειδικά το πρώην Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη παρέχει άνω του 50% των συνόλων. Τα ανωτέρω στοιχεία παρέχονται κυρίως σε μορφότυπο «excel». Ειδικά τα στοιχεία του πρώην Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη μπορούν να αξιολογηθούν ως υψηλής προστιθέμενης αξίας καθώς συμπεριλαμβάνουν στατιστικά στοιχεία, όπως, μεταξύ άλλων, στοιχεία εγκληματικότητας, τροχαίων ατυχημάτων καθώς και πυρκαγιών τα οποία, όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη ενότητα, έχουν ήδη αξιοποιηθεί από μετόχους της κοινωνίας των πολιτών.

Η επόμενη σε πλήθος συνόλων δεδομένων θεματική κατηγορία είναι η «Γεωχωρικά δεδομένα/Γεωσκόπηση» και «περιβάλλον». Τα σύνολα της συγκεκριμένης κατηγορίας θεωρούνται ιδιαιτέρως υψηλής προστιθέμενης αξίας. Όπως παρατηρείται, δύο φορείς, ο Δήμος Θεσσαλονίκης και ο Δήμος Ραφήνας-Πικερμίου, παρέχουν άνω του 60% των συνόλων αυτής της κατηγορίας. Περαιτέρω πρέπει να σημειωθεί ότι ειδικά για τα γεωχωρικά δεδομένα ο κατάλληλος μορφότυπος διάθεσης συνιστά κρίσιμο παράγοντα για την αξιοποίησή τους. Σε αυτό το πλαίσιο ο Δήμος Θεσσαλονίκης διαθέτει τα αντίστοιχα σύνολα σε κατάλληλο μορφότυπο για την αξιοποίησή τους (shp, xml, kml, kmz) σε αντίθεση με τον Δήμο Ραφήνας-Πικερμίου που σημαντικό μέρος των γεωχωρικών συνόλων του διατίθενται σε μη μηχαναγνώσιμη μορφή (αρχεία εικόνας) πιθανόν λόγω της παλαιότητας των χαρτών.

Περαιτέρω, στις υπόλοιπες θεματικές κατηγορίες τα σύνολα τα οποία έχουν συγκεντρωθεί είναι λιγότερα σε σχέση με τις προηγούμενες κατηγορίες και χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο βαθμό αποσπασματικότητας. Στα συγκοινωνιακά δεδομένα ο μεγαλύτερος αριθμός συνόλων έχει διατεθεί από τον Δήμο Θεσσαλονίκης και αναφέρονται σε καταγραφές εργασιών/έργων στο οδικό δίκτυο ενώ μόνο ένα σύνολο εξ αυτών περιγράφει πληροφορίες δρομολογίων ή άλλα σχετικά στοιχεία. Η κατηγορία «Οικονομία/Επιχειρήσεις» αποτελείται κυρίως από μητρώα επιχειρήσεων με την Επιτροπή Εποπτείας και Έλεγχου Παιγνίων να έχει συνεισφέρει το μεγαλύτερο ποσοστό. Τέλος αναφορικά με τις κατηγορίες «εργασία» και «υγεία» παρατηρείται μικρός αριθμός συνόλων που, γεγονός το οποίο μπορεί εν μέρει να αποδοθεί στη μη ολοκλήρωση της εφαρμογής της υπό εξέταση πολιτικής από τα καθ' ύλη αρμόδια Υπουργεία (Υπουργείο Υγείας και Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης).

3.5. Σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς

Κατά την άσκηση της πολιτικής της ανοικτής διάθεσης, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης έχει αναπτύξει συνεργασίες με μία σειρά διεθνών φορέων και πρωτοβουλιών που δραστηριοποιούνται στην πολιτική των ανοικτών δεδομένων σε διεθνές επίπεδο, προωθώντας τη διακυβερνητική συνεργασία στο πεδίο αυτό.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, οι σημαντικότεροι φορείς, πρωτοβουλίες και λουπές ειδικότερες δράσεις σε διεθνές επίπεδο είναι:

- **Πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership Initiative):**

Όπως αναφέρεται και στην υπό-ενότητα 1.2, στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για την Ανοικτή Δημόσια Διοίκηση και Διακυβέρνηση, η χώρα συμμετέχει ενεργά στην παγκόσμια πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση Open Government Partnership²⁸. Στον πυρήνα των ενεργειών οι οποίες απορρέουν από την συμμετοχή σε αυτήν την πρωτοβουλία, εδράζεται η κατάρτιση και η υλοποίηση του εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ανοικτή διακυβέρνηση, ένα κείμενο το οποίο περιέχει ένα σύνολο δράσεων για την προώθηση της ανοικτής διακυβέρνησης, για την επίτευξη των οποίων απαιτείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η Ελλάδα υπέβαλε στον OGP το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση τον Απρίλιο του 2012. Τον Αύγουστο του 2013 ξεκίνησε η διαδικασία αξιολόγησης του Σχεδίου Δράσης του 2012, η οποία ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2013. Η διαδικασία αξιολόγησης περιελάμβανε εκπόνηση προσχεδίου αναφοράς προόδου, συναντήσεις συνεργασίας και διαβούλευσης με φορείς του δημόσιου, κοινωνικούς φορείς και ανεξάρτητες αρχές και τέλος ανοικτή διαβούλευση για τον σχολιασμό της αναφοράς προόδου πριν την οριστική υποβολή της. Ακολούθησε η αναφορά από τον Independent Reporting Mechanism (IRM) του OGP στην οποία απεικονίζεται ότι από τις 11 δεσμεύσεις του Σχεδίου Δράσης ολοκληρώθηκαν ή έχουν προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό οι 2, ενώ 7 θεωρούνται μερικώς εκπληρωμένες.

Στην παρούσα φάση, βρίσκεται σε εξέλιξη η εφαρμογή του δεύτερου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση, το οποίο, κατόπιν ευρύτατης διαβούλευσης, καταρτίστηκε και υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2014. Εμπεριέχει δράσεις για την διετία 7/2014 – 6/2016, εκ των οποίων έχει ήδη υλοποιηθεί η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής οδηγίας για την επαναχρησιμοποίηση της πληροφορίας του δημόσιου τομέα, ενώ προβλέπονται και ειδικότερες ενέργειες για την προώθηση κανονιστικών παρεμβάσεων για την διαχείριση και την διάθεση των ανοικτών δεδομένων προς τους ιδιώτες, πολίτες και την ακαδημαϊκή κοινότητα καθώς και την ανοικτή διάθεση πολλών νέων συνόλων δεδομένων από διαφορετικούς φορείς (φορολογικά, ασφαλιστικά, πολιτισμικά, γεωχωρικά, κλπ).

- **Βαρόμετρο για τα Ανοικτά Δεδομένα (Open Data Barometer):**

Το Βαρόμετρο για τα Ανοικτά Δεδομένα²⁹, μια πρωτοβουλία του World Wide Web Foundation, αποσκοπεί να διερευνήσει τις πρωτοβουλίες ανοικτών δεδομένων οι οποίες έχουν αναληφθεί ανά τον κόσμο. Στο πλαίσιο διενέργειας σχετικής έρευνας σε περισσότερες από 90 χώρες, προβαίνει στην ανάλυση των παγκόσμιων τάσεων, παρέχοντας συγκριτικά στοιχεία σε επίπεδο χωρών και

²⁸ <http://www.opengovpartnership.org/country/greece>

²⁹ <http://www.opendatabarometer.org/>

περιφερειών, μέσω ειδικής μεθοδολογίας συγκέντρωσης, ανάλυσης και αξιολόγησης δεδομένων, με στόχο τον εντοπισμό των πολλαπλών διαστάσεων της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων (θεσμικό πλαίσιο, εφαρμογή, αποτίμηση).

Τον Αύγουστο του 2015, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης συμπλήρωσε ερωτηματολόγιο αναφορικά με την πορεία της προόδου την πολιτικής ανοικτής διάθεσης στην Ελλάδα την υπό εξέταση περίοδο (Ιούνιος 2014 – Ιούνιος 2015) για την τρίτη (3^η) έκδοση του Βαρομέτρου για τα Ανοικτά Δεδομένα. Η ελληνική πλευρά παρουσίασε το σύνολο των θεσμικών μεταβολών και επιχειρησιακών δράσεων οι οποίες δρομολογήθηκαν, ιδίως με επίκεντρο τη ψήφιση του Ν. 4305/2014 και την εφαρμογή του. Με αφορμή τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, πραγματοποιήθηκε και περαιτέρω επικοινωνία με σκοπό την προώθηση επί των προωθούμενων από το Υπουργείο μας πολιτικών ανοικτής διακυβέρνησης και ειδικότερα επί της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων.

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (Digital Economy and Society Index - DESI) για το έτος 2015**

Ο Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και ακολουθώντας τη μεθοδολογία στάθμισης επιμέρους κριτηρίων, αξιολογεί τις εθνικές επιδόσεις των χωρών με βάση έξι βασικές διαστάσεις: τη συνδεσιμότητα, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τη χρήση του διαδικτύου, την ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας, τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και την έρευνα και ανάπτυξη (R&D). Στόχος του εργαλείου αυτού είναι η συνοπτική αποτύπωση, ανά χώρα, της συνδεσιμότητας, των δεξιοτήτων στη χρήση του διαδικτύου, των διαδικτυακών δραστηριοτήτων, καθώς και του βαθμού ανάπτυξης ορισμένων βασικών ψηφιακών τεχνολογιών και ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.

Ως προς την πολιτική των ανοικτών δεδομένων, στον πυλώνα «Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες», σύμφωνα με τον υπό-δείκτη για τα ανοικτά δεδομένα («5a4 Open Data»), η Χώρα, με βάση στοιχεία κυρίως έτους 2014 και 2015 (αρχές) βαθμολογείται με 500 σε σύνολο 700 βαθμών (σημειώνεται ότι ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχεται σε 378/700 βαθμούς³⁰). Ως εκ τούτου, κατατάσσεται στην έκτη (6η) θέση στο σύνολο των 28 κρατών μελών της ΕΕ. Ειδικότερα, η θετική αυτή βαθμολόγηση οφείλεται σε μια σειρά ενεργειών που έχει αναλάβει η Χώρα στο πλαίσιο της συνεπούς και συνεκτικής πολιτικής που ακολουθεί το Υπουργείο στον συντονιστικό του ρόλο στο πεδίο των ανοικτών δεδομένων όπως ενδεικτικά η έγκαιρη ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/37 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα με το ν. 4305/2014, η ύπαρξη του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου για την επανάχρηση της δημόσιας πληροφορίας και η δημιουργία του Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου.

³⁰ Σχετικό τεκμηριωτικό υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/greece>

- **Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)**

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της Χώρας στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), παρέχεται κάθε στοιχείο το οποίο ζητείται και διενεργείται κάθε ενέργεια για την προώθηση της συνεργασίας.

Μεταξύ αυτών, το Τμήμα Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας συμμετείχε σε έρευνα του ΟΟΣΑ αναφορικά με την πολιτική της ανοικτής διακυβέρνησης, ιδίως σχετικά με ζητήματα συντονισμού της ασκούμενης πολιτικής. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής θα παρέχουν, μεταξύ άλλων, πολύτιμες πληροφορίες για τη διαμόρφωση της ατζέντας του ΟΟΣΑ για την ανοικτή διακυβέρνηση και θα συμβάλουν στη μελλοντική έκδοση της κορυφαίας μελέτης του ΟΟΣΑ “At a Glance”, καθώς και στη στρατηγική του ΟΟΣΑ στη Μέση Ανατολή και στην Βόρεια Αφρική, στη Νοτιοανατολική Ασία και στη Λατινική Αμερική.

Ειδικότερα, το ως άνω ερωτηματολόγιο, η συμπλήρωση του οποίου ζητήθηκε και από τα Υπουργεία Οικονομικών, Εργασίας και Υγείας, αφορά το πλαίσιο των εργασιών του ΟΟΣΑ για την Ανοικτή Διακυβέρνηση ενώ οι πληροφορίες και τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω της σχετικής έρευνας θα συμβάλουν στο έργο του ΟΟΣΑ για τη διαφάνεια και για τον εντοπισμό κοινών τάσεων, καλών πρακτικών και προκλήσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και του αντίκτυπου πολιτικών και πρωτοβουλιών της ανοικτής διακυβέρνησης σε κράτη μέλη του ΟΟΣΑ και επιλεγμένες χώρες μη μέλη.

- **“Your Data Stories”**

Το ερευνητικό έργο με τίτλο “Your Data Stories” (YDS) στο οποίο συμμετέχει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Υπ.Εσ.Δ.Α.) χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Horizon 2020 που αποτελεί το χρηματοδοτικό πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία για την περίοδο 2014- 2020. Το συνολικό ποσό χρηματοδότησης έργου ανέρχεται σε 2.469.038€ και υλοποιείται από ένα σύνολο φορέων (Υπ.Εσ.Δ.Α., ATHENS TECHNOLOGY CENTER A.E., Ερευνητικό Κέντρο ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, ΕΕΛ/ΛΑΚ, DEUTSCHE WELLE, Irish Gov Dept of Public Expenditure and Reform, National University of Ireland, TENFORCE BVBA, STICHTING EUROPEAN JOURNALISM CENTRE).

Το έργο αυτό αναμένεται να βοηθήσει τους κυβερνητικούς φορείς που δημοσιοποιούν ανοικτά δεδομένα, παρέχοντας έναν αποτελεσματικό τρόπο προώθησης της ουσιαστικής και χρήσιμης δημοσίευσης των στοιχείων της κυβέρνησης. Επικεντρώνεται στην επίτευξη στόχων όπως η κάλυψη αναγκών πολιτών και επιχειρήσεων μέσω της αξιοποίησης των ανοικτών δεδομένων για καλές και καινοτόμες χρήσεις, την προώθηση της χρήσης ανοικτών δεδομένων είτε αξιοποιώντας με νέο τρόπο τα δεδομένα, είτε ανακαλύπτοντας νέες χρήσεις για αυτά, και την ενίσχυση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Το έργο θα υλοποιήσει μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, ειδικά διαμορφωμένη προκειμένου να συμβάλει αποτελεσματικά στην αξιοποίηση δεδομένων τα οποία

σχετίζονται με τις χρηματοοικονομικές ροές ζωτικής σημασίας για τη διαφάνεια, τη συνεργασία και τη συμμετοχή.

- **“Share-PSI 2.0”**

Το Ευρωπαϊκό Έργο Share PSI 2,0 του Προγράμματος ICT-PSP της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, για τη διαχείριση και διάθεση των πληροφοριών του δημοσίου στο οποίο συμμετέχει το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Υπ.Εσ.Δ.Α.) έχει ως βασικό αντικείμενο την ανταλλαγή τεχνολογίας σχετικά με τις πολιτικές και τα πρότυπα για την ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας με βάση την αναθεωρημένη Οδηγία της ΕΕ για περαιτέρω χρήση της Δημόσιας πληροφορίας. Στο πλαίσιο της συμμετοχής του Υπουργείου στο έργο, αρμόδια στελέχη οργάνωσαν ειδικό εργαστήριο στο οποίο παρουσιάστηκε η πολιτική της χώρας μας σε σχέση με τα ανοιχτά δεδομένα καθώς και το νέο σύστημα Διαύγεια. Στόχοι του εργαστηρίου ήταν να αναδείξει τις καλές πρακτικές της ανοικτής διάθεσης δεδομένων του δημοσίου χτίζοντας ένα οικοσύστημα που θα μειώνει τους φραγμούς εισόδου για να αναπτυχθεί επιχειρηματικότητα βασιζόμενη στην ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας καθιερώνοντας μια διαρκή ροή δεδομένων. Ειδικότερα παρουσιάστηκε ως Καλή Πρακτική η κυβερνητική οριζόντια πολιτική για την ανοικτή διάθεση της δημόσιας πληροφορίας και στη συνέχεια της παρουσίασης έγινε συνεργασία και διαβούλευση με άλλα μέλη του έργου με αποτέλεσμα την ανταλλαγή απόψεων για αντίστοιχες πολιτικές άλλων χωρών μελών τη Ε.Κ.³¹

---

³¹ Υλικό Παρουσίασης: <http://www.w3.org/2013/share-psi/workshop/krems/papers/>. Πρβλ επίσης: Parallel Sessions 1- Making and implementing a governmental open data policy- Nancy Routzouni & Thodoris Papadopoulos; MAREG -[paper] [slides]. Για το αναλυτικό πρόγραμμα και το σύνολο των παρουσιάσεων του εργαστηρίου: <http://www.w3.org/2013/share-psi/workshop/krems>

4. Γενική Αποτίμηση Πολιτικής

Εξετάζοντας τα επιμέρους συστατικά στοιχεία της πολιτικής η οποία εφαρμόζεται στην ελληνική δημόσια διοίκηση για τα ανοικτά δεδομένα τα τελευταία έτη, με έμφαση στις πλέον πρόσφατες ενέργειες που έχουν αναληφθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, υπογραμμίζονται τα ακόλουθα:

- Ως προς το ισχύον **θεσμικό πλαίσιο**: Το αναθεωρημένο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο υιοθετήθηκε με το Ν. 4305/2014, τροποποιώντας το αντίστοιχο το οποίο είχε εγκαθιδρυθεί με το Ν. 3448/2006, συνιστά άμεση και πλήρη ανταπόκριση και ευθυγράμμιση αφενός στην ευρωπαϊκή πολιτική και αφετέρου στη διεθνή πρακτική. Τα ανοικτά δεδομένα συνιστούν προτεραιότητα στη δημόσια διοίκηση, αποτελώντας μια οριζόντια πρόβλεψη την οποία όλοι οι φορείς οι οποίοι εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου καλούνται να εφαρμόσουν, καταγράφοντας και αξιολογώντας μέσω συγκεκριμένης διαδικασίας τα σύνολα εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων τα οποία έχουν στην κατοχή τους και να αναρτήσουν στο κεντρικό αποθετήριο, το data.gov.gr. Η κατοχύρωση της εξ ορισμού αρχής της ανοικτής διάθεσης αποτελεί μία καινοτομία, η οποία διασφαλίζει την εφαρμογή του Νόμου, μεταθέτοντας το βάρος απόδειξης για πιθανή άρνηση πρόσβασης σε δεδομένα στον εκάστοτε φορέα, καλώντας τον να θεμελιώσει την άρνηση παροχής δεδομένων σε συγκεκριμένη νομική βάση απορρήτων, προσωπικών δεδομένων και λοιπών περιορισμών.
- Ως προς το βαθμό **υιοθέτησης της πολιτικής**: Το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μέσω της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, υιοθέτησε άμεσα μία σειρά ενεργειών για τη διάχυση της πολιτικής και τη γνωστοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την υιοθέτηση του Ν. 4305/2014, τόσο μέσω εγκυκλίων, όσο και μέσω συναντήσεων και λοιπών άμεσων επικοινωνιών. Ωστόσο, η ανάλυση των αποτελεσμάτων, τόσο σε ποιοτικό όσο και σε ποσοτικό επίπεδο, καταδεικνύει περιορισμένη ανταπόκριση των φορέων στην εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων. Ειδικότερα, τα προβλήματα τα οποία εντοπίζονται θα μπορούσαν να συνοψιστούν ως ακολούθως:
  - Η ανταπόκριση κρίσιμων φορέων της δημόσιας διοίκησης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εξαιρετικά περιορισμένη. Μεγάλη υστέρηση εντοπίζεται στα Υπουργεία, τα οποία λόγω του θεσμικά κατοχυρωμένου, επιτελικού ρόλου τους, διαθέτουν πλήθος δεδομένων, βάσει των οποίων θα μπορούσαν να αναπτυχθούν εφαρμογές υψηλής προστιθέμενης αξίας. Θεματικές ενότητες όπως η Παιδεία, η Υγεία, η Εργασία, η Κοινωνική Ασφάλιση, η Οικονομία, οι Μεταφορές δεν έχουν ανοίξει τα δεδομένα τους. Επομένως, η ενεργοποίηση των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων συνιστά προτεραιότητα για την ουσιαστική πραγμάτωση της πολιτικής.

- Οι υποδομές οι οποίες έχουν αναπτυχθεί για να υποστηρίξουν το Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου χρήζουν περαιτέρω βελτιώσεων για να είναι σε θέση να υποστηρίξουν τις ανάγκες οι οποίες απορρέουν από την εφαρμογή του Ν. 4305/2014. Ο υφιστάμενος διαδικτυακός τόπος www.data.gov.gr υλοποιήθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με περιορισμένες λειτουργικές δυνατότητες, με σκοπό την άμεση κάλυψη των απαιτήσεων της σχετικής νομοθεσίας, χωρίς όμως να μπορεί να υποστηρίξει τεχνολογικά την πλήρη εφαρμογή της στο σύνολο του δημοσίου τομέα και την αναμενόμενη μελλοντική ζήτηση χρήσης των διαθέσιμων ανοικτών δεδομένων. Για το λόγο αυτό, είναι αναγκαίος ο περαιτέρω ανασχεδιασμός του.
- Η συμμετοχή μετόχων εκτός της Διοίκησης κρίνεται περιορισμένη. Δεδομένης της εξωστρεφούς φύσης της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, κρίνεται αναγκαία η συμμετοχή φορέων εκτός της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίοι λόγω της τεχνογνωσίας στο πεδίο των ανοικτών δεδομένων, δύνανται να συνεισφέρουν σε κάθε στάδιο εφαρμογής της πολιτικής, ιδίως ως προς τα δεδομένα στα οποία εκδηλώνεται ενδιαφέρον για την ανάπτυξη εφαρμογών.
- Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου φορείς έχουν προβεί σε άνοιγμα των δεδομένων τους, η περαιτέρω χρήση τόσο από φορείς του δημόσιου τομέα όσο και από κάθε πιθανό ενδιαφερόμενο παραμένει περιορισμένη. Παρατηρείται ότι ιδίως φορείς, εκτός του δημοσίου τομέα, δε γνωρίζουν την πολιτική των ανοικτών δεδομένων και των ωφελειών που μπορούν να αντληθούν από τη διάχυση της πολιτικής. Επομένως, η γνωστοποίηση της πολιτικής και η παροχή εργαλείων τα οποία διευκολύνουν την περαιτέρω χρήση συνιστούν πεδία προς βελτίωση.
- Ο όγκος των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων τα οποία έχουν αναρτηθεί στο *data.gov.gr* δεν έχει καταστήσει ακόμα εφικτή την αποτίμηση των οικονομικών ωφελειών από την πολιτική των ανοικτών δεδομένων. Κρίνεται αναγκαία η προσπάθεια για ποσοτικοποίηση των ωφελειών από τα ανοικτά δεδομένα, με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων εξοικονομήσεων.
- Η ποιότητα των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων τα οποία έχουν αναρτηθεί στο *data.gov.gr* απέχει από την ιδανική εφαρμογή των προβλέψεων της σχετικής νομοθεσίας τόσο σε ότι αφορά το περιεχόμενο όσο και τον μορφότυπο τους χωρίς ωστόσο να λείπουν και παραδείγματα καλής εφαρμογής.

Καταληκτικά, η προσπάθεια που έχει καταβληθεί από το Υπουργείο, η οποία στόχευσε κατ' αρχήν στην σώρευση μίας κρίσιμης μάζας δεδομένων στο portal και η οποία αντανακλάται στον εικοσιαπλασιασμό των αναρτηθέντων datasets καταδεικνύει την ύπαρξη μίας δυναμικής η οποία, κυρίως λόγω της περιορισμένης ανταπόκρισης κρίσιμων φορέων, παραμένει ανεκμετάλλευτη.

Η προαναφερόμενη περιορισμένη ανταπόκριση, ιδίως μεγάλων διοικητικών σχηματισμών, όπως τα Υπουργεία, ασφαλώς υποδηλώνει αδυναμία ή/και απροθυμία υιοθέτησης θεμελιωδών έστω στοιχείων κουλτούρας ανοικτής διοίκησης, η οποία συνιστά ένα από τα μείζονα βήματα για την πραγμάτωση της διοικητικής μεταρρύθμισης.

Έχοντας εντοπίσει τα συγκεκριμένα πεδία τα οποία χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης, ο σχεδιασμός του Υπουργείου για το έτος 2016 επικεντρώνεται στις ενέργειες που απαιτούνται για την ειδικότερη αντιμετώπισή τους ώστε, εφόσον επιτευχθεί ένας ικανός αριθμός σημαντικών ποιοτικά datasets να είναι εφικτή η διερεύνηση διαστάσεων που αφορούν αφενός την περαιτέρω χρήση αυτών και αφετέρου το όφελος της εξεταζόμενης πολιτικής στην πραγματική οικονομία.

5. Σχέδιο δράσης για το έτος 2016.

5.1. Εντοπισμός κρίσιμων φορέων της Διοίκησης για την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων

Η εμπειρία και η ανάλυση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή του Ν. 4305/2014, τόσο σε ποσοτικό όσο και σε ποιοτικό επίπεδο φέρνει στην επιφάνεια κρίσιμα πεδία, όπου η περαιτέρω ενεργοποίηση και εντατικοποίηση των σχετικών ενεργειών θα οδηγήσει σε βελτιστοποίηση της διάχυσης της πολιτικής της ανοικτής διάθεσης.

Ως προτεραιότητα τίθεται η πλήρης εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης σε στοχευμένους φορείς της δημόσιας διοίκησης οι οποίοι είτε δεν έχουν ενεργοποιηθεί είτε δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία έκδοσης απόφασης του άρθρου 10 του Ν. 4305/2014. Λόγω του ειδικού βάρους και του επιτελικού ρόλου τους, κρίνεται ότι μεγάλη σημασία θα πρέπει να αποδοθεί στην ενεργοποίηση:

Α) των **Υπουργείων**: Τα Υπουργεία, λόγω της αποστολής τους, διαθέτουν ένα σημαντικό πλούτο εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων, ιδίως οικονομικού, επιχειρηματικού και κοινωνικού περιεχομένου, επί τη βάση των οποίων δύναται να αναπτυχθούν εφαρμογές υψηλής προστιθέμενης αξίας. Παράλληλα, τα Υπουργεία δύνανται να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο στην ενεργοποίηση και την υποκίνηση των εποπτευόμενων φορέων τους για την εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης, κινητοποιώντας και συντονίζοντας την πολιτική ανοικτών δεδομένων. Δεδομένου ότι υπάρχει μικρός αριθμός ανταπόκρισης από τα Υπουργεία, καθίσταται αναγκαία η περαιτέρω συμμετοχή τους, και για λόγους διατήρησης/μη διακοπής της δυναμικής η οποία έχει αναπτυχθεί.

Β) των **Ανεξάρτητων Αρχών**: Σημαντικός αριθμός ανεξάρτητων αρχών, τόσο συνταγματικά όσο και νομοθετικά κατοχυρωμένων, έχουν ενεργοποιηθεί, εκδίδοντας απόφαση περιγραφής του άρθρου 10 του Ν. 4305/2014 και αναρτώντας σύνολα εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων στο data.gov.gr. Λαμβάνοντας υπόψη το ειδικό βάρος των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που έχουν στη διάθεση τους οι ανεξάρτητες αρχές, λόγω της ειδικής αποστολής που έχουν επωμιστεί, κρίνεται αναγκαία η ενεργοποίηση του συνόλου των ανεξάρτητων αρχών καθώς και ο εμπλουτισμός των δεδομένων τους που αναρτώνται στο data.gov.gr

Γ) των **Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης**: Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού διαθέτουν πλούτο δεδομένων. Η ανοικτή διάθεση τους κρίνεται σημαντική, καθώς μπορεί να αποτελέσει βάση για την ανάπτυξη εφαρμογών προς όφελος του πολίτη αλλά και λόγω της εγγύτητας των εν λόγω σχηματισμών, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, στις τοπικές κοινωνίες. Σε επίπεδο περιφερειών, το πρόσφατο χρονικό διάστημα εντάθηκε η ενεργοποίησή τους, με την έκδοση αποφάσεων περιγραφής σε σημαντικό αριθμό εξ αυτών, ωστόσο το σύνολο των περιφερειών οφείλει να εφαρμόσει την πολιτική ανοικτής διάθεσης.

Ωστόσο, σημαντικό έλλειμμα εμφανίζεται στην ανταπόκριση των Δήμων, καθώς ένα πολύ μικρό ποσοστό επί του γενικού συνόλου έχει ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του Ν. 4305/2014. Καθώς η συμμετοχή και η ενεργοποίηση των δήμων με μεγάλο πληθυσμό συνιστά βασικό δείκτη αξιολόγησης για την ουσιαστική εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων από διεθνείς φορείς, ως στόχος τίθεται η περαιτέρω υποκίνηση και ανταπόκρισή τους.

Συνεχίζοντας, σημαντικό κριτήριο για την περαιτέρω συμμετοχή φορέων αποτελεί το είδος των δεδομένων τα οποία έχουν στη διάθεσή τους. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται σε φορείς της δημόσιας διοίκησης, οι οποίοι ασχέτως της νομικής τους μορφής, έχουν στη διάθεσή τους δεδομένα τα οποία εντάσσονται σε κατηγορίες υψηλής αξίας, όπως αυτά αναγνωρίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και ιδίως στις ακόλουθες πέντε θεματικές κατηγορίες συνόλων δεδομένων, οι οποίες παρουσιάζουν την υψηλότερη ζήτηση για περαιτέρω χρήση (Κατευθυντήριες Γραμμές - ΕΕ C240/5³²), όπως Γεωχωρικά δεδομένα, Γεωσκόπηση και περιβάλλον, Συγκοινωνιακά δεδομένα, Στατιστικά στοιχεία (Εθνικά, περιφερειακά και τοπικά στατιστικά δεδομένα με βασικούς δημογραφικούς και οικονομικούς δείκτες), Επιχειρήσεις και άλλα σύνολα δεδομένων μπορούν να θεωρηθούν ως «βασικά» ή «υψηλής αξίας» δεδομένα, ανάλογα με τις περιστάσεις (συνάφεια με στρατηγικούς στόχους, εξελίξεις της αγοράς, κοινωνικές τάσεις κ.λ.π.). Στην τελευταία περίπτωση, ιδίως στην ελληνική πραγματικότητα, άλλα, υψηλής αξίας δεδομένα θα μπορούσαν να αντληθούν ιδίως από την υγεία, την εργασία, την κοινωνική πολιτική, την παιδεία και άλλα πεδία.

Οι ανωτέρω φορείς αποτελούν το κοινό-στόχο για τις ενέργειες υποκίνησης οι οποίες σχεδιάζονται και αναμένονται να θεθούν σε εφαρμογή εντός του επόμενου έτους, με επίκεντρο την περαιτέρω ενεργοποίηση και συμμετοχή τους. Ειδικότερα, μία τέτοιου είδους ενέργεια είναι, ενδεικτικά, η δρομολόγηση νεώτερης στοχευμένης επικοινωνίας με τους φορείς, μέσω εγκύκλιων οδηγιών, συσκέψεων και τηλεδιασκέψεων. Ιδίως σε περίπτωση φορέων, και ιδίως οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι βρίσκονται εκτός Αττικής, η διοργάνωση τηλεδιασκέψεων αποδεικνύεται ιδιαίτερα επιτυχής στην έγκαιρη παροχή διευκρινήσεων και επίλυση ειδικότερων ζητημάτων, επιταχύνοντας την εφαρμογή της πολιτικής ανοικτής διάθεσης από τους φορείς.

Παράλληλα, πέρα από την υποκίνηση συγκεκριμένων φορέων για την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, μέσω της εφαρμογής του Ν. 4305/2014, εξαιρετικά κρίσιμη κρίνεται η ενδυνάμωση της περαιτέρω χρήσης, μέσω της καλλιέργειας και εγκαθίδρυσης μιας κουλτούρας προσανατολισμένης στα ανοικτά δεδομένα. Εφαρμόζοντας τη, νομοθετικά κατοχυρωμένη, αρχή της εξ ορισμού ανοικτής διάθεσης, οι φορείς της ελληνικής δημόσιας διοίκησης καλούνται να παρακινήσουν με κάθε δυνατό τρόπο το «άνοιγμα» των δεδομένων, σε κάθε περίπτωση υπό την επιφύλαξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και λοιπών περιορισμών. Παράλληλα, η ενεργός ενθάρρυνση της περαιτέρω χρήσης των δεδομένων συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την

³² Προσβάσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

άντληση των κύριων ωφελειών της πολιτικής της ανοικτής διάθεσης, μέσα από την επανάχρηση των δεδομένων από τον ιδιωτικό τομέα και την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και υπηρεσιών.

Ο προσανατολισμός της κουλτούρας προς την ανοικτή διοίκηση και διακυβέρνηση δύνανται να ενισχυθεί μέσω συγκεκριμένων ενεργειών, όπως, μεταξύ άλλων, η πρόβλεψη του ν. 4305/2014 όπου στο άρθρο 12 προβλέπεται η καθιέρωση Βραβείων Αριστείας για τους δημόσιους φορείς. Μέσω της θεσμοθέτησης της συγκεκριμένης διαδικασίας, βραβεύονται φορείς οι οποίοι έχουν εφαρμόσει αποτελεσματικές, καινοτόμες και πρωτοπόρες διαδικασίες ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας. Μέσω του συναγωνισμού των φορέων αναδεικνύονται καλές πρακτικές, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν ως παραδείγματα προς διάχυση στο σύνολο του δημόσιου τομέα.

Προς την κατεύθυνση της εγκαθίδρυσης μίας κουλτούρας προσανατολισμένης στα ανοικτά δεδομένα, σχεδιάζεται και η διοργάνωση συμπληρωματικών εκπαιδευτικών ημερίδων με τους φορείς της δημόσιας διοίκησης, για την παρουσίαση των βασικών θεμάτων της εφαρμογής του Ν. 4305/2014, των επιχειρησιακών διαστάσεων της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, την παρουσίαση καλών πρακτικών και την επίλυση κάθε σχετικού ζητήματος που έχει ανακύψει κατά την εφαρμογή της πολιτικής.

5.2. Διάσταση υποδομών

Ο υφιστάμενος διαδικτυακός τόπος www.data.gov.gr υλοποιήθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, από στελέχη του τμήματος Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης με σκοπό την άμεση κάλυψη των απαιτήσεων της σχετικής νομοθεσίας, χωρίς όμως να μπορεί να υποστηρίξει τεχνολογικά την πλήρη εφαρμογή της στο σύνολο του δημοσίου τομέα και την αναμενόμενη μελλοντική ζήτηση χρήσης των διαθέσιμων ανοικτών δεδομένων.

Η υλοποίησή του βασίζεται σε ανοικτό λογισμικό και συγκεκριμένα το CKAN το οποίο έχει επιλεγεί και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες για την υλοποίηση εθνικών πυλών ανοικτών δεδομένων, φιλοξενείται σε έναν εικονικό εξυπηρετητή που προσφέρει το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και υποστηρίζεται επιχειρησιακά και τεχνικά από στελέχη του τμήματος Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας. Οι βασικές συνιστώσες του λογισμικού που χρησιμοποιείται είναι: ΛΣ Ubuntu 14.04.2 LTS, Πλατφόρμα ανάπτυξης: Python / CKAN, Βάση Μεταδεδομένων: postgres, Web Server: Apache, Search Server: Apache Solr.

Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε πιλοτική λειτουργία μετά τον πρόσφατο ανασχεδιασμό του, που έγινε με στόχο να καλυφθούν οι ακόλουθες απαιτήσεις:

- Ανάρτηση από τους ίδιους τους φορείς. Το νέο site επιτρέπει τη δημιουργία και επεξεργασία συνόλων δεδομένων από τους ίδιους τους φορείς, σε αντίθεση με το παλαιότερο όπου η ανάρτηση/επεξεργασία γινόταν σε κεντρικό επίπεδο.

- Καλύτεροι χρόνοι απόκρισης του site. Οι προηγούμενες υποδομές συχνά υπερφορτώνονται με αποτέλεσμα το site να καθίσταται μη λειτουργικό.
- Νέα αρχιτεκτονική δύο επιπέδων. Η προϋπάρχουσα αρχιτεκτονική ενός επιπέδου (κώδικας, Webserver, Βάσεις δεδομένων στο ίδιο μηχάνημα) δεν εξασφάλιζε διαθεσιμότητα του site σε περιπτώσεις αυξημένης επισκεψιμότητας, δημιουργούσε θέματα ασφάλειας και δύσκολης διαχείρισης βλαβών και προβλημάτων.
- Καλύτερο σύστημα API, συμβατό με το ευρωπαϊκό portal publicdata.eu

Οι βασικές λειτουργίες που υποστηρίζονται αυτή τη στιγμή είναι:

- Δημιουργία και διαχείριση φορέων
- Δημιουργία και διαχείριση χρηστών
- Δημιουργία/Επεξεργασία Συνόλων δεδομένων από τους χρήστες του φορέα
- Δημιουργία/Επεξεργασία Πόρων (αρχείων) κάτω από κάθε σύνολο δεδομένων
- Διασύνδεση μέσω συστήματος API για άντληση και δημιουργία συνόλων δεδομένων
- Δυνατότητα δημιουργίας και προβολής «Σχετικών Στοιχείων» που σχετίζονται με κάθε σύνολο δεδομένων.
- Σύστημα Αναφορών – Στατιστικών
- Σύστημα δημιουργίας Στατικού Περιεχομένου
- Σύστημα υποβολής αιτημάτων για διάθεση νέων συνόλων δεδομένων

Αυτή τη στιγμή (5.2.2016) είναι καταχωρημένοι εβδομήντα (70) φορείς και οκτακόσια επτά (847) σύνολα δεδομένων, τα οποία ομαδοποιούνται ανάλογα με το είδος της πληροφορίας που περιέχουν σε εννέα (9) ομάδες (Δημόσια Διοίκηση, Εκλογές, Εργασία, Στατιστικά Στοιχεία, Μεταφορές, Οικονομία/Επιχειρήσεις, Γεωχωρικά/Γεωσκόπηση και Περιβάλλον, Τεχνολογία και Υγεία).

Η πλειοψηφία του δημόσιου τομέα δεν έχει ανταποκριθεί στην ανάρτηση ανοικτών δεδομένων, καθώς βρίσκεται ακόμη στο στάδιο προσδιορισμού των δεδομένων αυτών ανά φορέα και έκδοσης των προβλεπόμενων αποφάσεων, σύμφωνα με τις οποίες στη συνέχεια θα αναρτηθούν τα δεδομένα στο data.gov.gr. Έχουν εκδοθεί έως σήμερα (5.2.2016) εξήντα επτά (67) αποφάσεις ανοικτής διάθεσης δεδομένων βάσει των οποίων στοχεύεται ο αριθμός των αναρτηθέντων στο portal datasets να υπερβεί τα χίλια (1000) τις ερχόμενες εβδομάδες.

Κάθε φορέας είναι υπεύθυνος για τα ανοικτά δεδομένα που διαθέτει στο data.gov.gr και την επικαιροποίησή τους. Για το σκοπό αυτό, κάθε φορέας επέλεξε συγκεκριμένο στέλεχος του, ως υπεύθυνο διαχειριστή που ενεργεί για λογαριασμό του στο site, ο οποίος μπορεί να ορίσει επιπλέον χρήστες, με το ρόλο του συντάκτη, για να αναρτούν και να ενημερώνουν δεδομένα του φορέα. Ήδη η συγκεκριμένη δομή διαχειριστών έχει αρχίσει να σχηματίζεται και έχουν λάβει τους κωδικούς τους οι

περισσότεροι από τους φορείς που έχουν εκδώσει απόφαση διάθεσης, ώστε να εισάγουν και να επικαιροποιούν τα ανοικτά δεδομένα τους³³.

Το www.data.gov.gr καλύπτει τις υφιστάμενες ανάγκες για τη συγκέντρωση και δημοσιοποίηση των ανοικτών συνόλων δεδομένων του δημοσίου που έχουν συγκεντρωθεί αλλά η πλήρης λειτουργικότητα της Κεντρικής Πύλης για τα ανοικτά δεδομένα έχει σχεδιαστεί και θα υλοποιηθεί μέσω του έργου «Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές της ΚτΠ ΑΕ - Κόμβος G-Cloud της ΓΓΠΣ». Το εν λόγω έργο βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και στο πλαίσιο αυτού έχει προβλεφθεί η δημιουργία Πλατφόρμας Διαχείρισης, Αναζήτησης και Διάθεσης Ανοικτών Δεδομένων (Open data platform), στην οποία θα συλλέγονται αυτοματοποιημένα ανοικτά δεδομένα που προκύπτουν από Πληροφοριακά Συστήματα, αλλά θα μπορούν να εισαχθούν και με μη αυτόματη διαδικασία, ανοικτά δεδομένα από κάθε φορέα της Δημόσιας Διοίκησης. Το έργο αυτό θα είναι σύμφωνο με το Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας & Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Συναλλαγών (ΠΔ&ΥΗΣ) και τη φιλοσοφία ανοικτού λογισμικού, περιλαμβάνει υλικό και λογισμικό, ακολουθεί αυστηρά πρότυπα ασφάλειας και καλύπτεται από SLA. Αναμένεται να είναι λειτουργικό και διαθέσιμο προς τους φορείς το αργότερο μέχρι τον Σεπτέμβριο τρέχοντος έτους και θα αποτελέσει την Κεντρική Πύλη Ανοικτών Δεδομένων data.gov.gr.

Το παρόν έργο, έρχεται να καλύψει άμεσες απαιτήσεις υποστήριξης, ασφάλειας και βελτίωσης-αναβάθμισης της υφιστάμενης λειτουργικότητας του www.data.gov.gr, καθώς και τη φιλοξενία του σε νέους servers ιδιοκτησίας του Υπουργείου, που θα διατεθούν μέσω του συγκεκριμένου έργου έως ότου ολοκληρωθεί η Εθνική Πύλη για τα Ανοικτά Δεδομένα, οπότε και πρέπει να γίνει η μετάπτωση όλων των δεδομένων και στοιχείων φορέων και διαχειριστών, σε αυτήν. Επίσης, δύναται να συνδράμει, στη στοχευμένη διάθεση ανοικτών δεδομένων σε κρίσιμους τομείς, τα οποία κατέχουν οι φορείς σε πληροφοριακά συστήματα και δεν μπορούν να διαθέσουν μόνοι τους άμεσα, δημιουργώντας τα κατάλληλα APIs.

5.3. Συμμετοχή μετόχων εκτός της Διοίκησης: αξιολόγηση αναγκαιότητας/δυνατότητας/οφέλους.

Στα πλαίσια ενδυνάμωσης φορέων και προώθησης της κουλτούρας ανοικτών δεδομένων στο δημόσιο καθώς και της αποδοτικότερης και αποτελεσματικότερης συνεργασίας με τον επιχειρηματικό κόσμο, η συμμετοχή μετόχων εκτός της Διοίκησης και διεθνών οργανισμών κρίνεται χρήσιμη.

---

³³ Για ζητήματα που αφορούν τα τηρούμενα στοιχεία φορέων στο data.gov.gr, τα μεταδεδομένα των συνόλων, τις πιθανές άδειες κ.ο.κ πρβλ και τον Οδηγό Διαχειριστή Φορέα - http://data.gov.gr/files/UserGuide_data.gov.gr.ver.1.0.pdf τον οποίο επιμελήθηκαν και επικαιροποιούν στελέχη της Υπηρεσίας μας.

Η συμμετοχή φορέων εκτός του στενού δημοσίου τομέα είτε με άτυπο είτε με τυπικό τρόπο θα μπορούσε να είναι ωφέλιμη για το Υπουργείο και το Δημόσιο, όχι μόνο σε ότι αφορά στα ανοικτά δεδομένα, αλλά και γενικότερα στην προώθηση της ανοικτής διακυβέρνησης, της διαφάνειας, της καινοτομίας αλλά και σε ευρύτερα θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όπως:

- Επί ζητημάτων ανοιχτών προτύπων, περιεχομένου, δεδομένων, λογισμικού και υλικού,
- Συνδιοργάνωση διαγωνισμών αξιοποίησης ανοικτών δεδομένων που διατίθενται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς,
- Συνέργειες επί ερευνητικών ή άλλων προγραμμάτων,
- Ευρύτερες δράσεις προς διευκόλυνση των δημοσίων φορέων στην αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη άσκηση της δημόσιας αποστολής τους.

Περαιτέρω στόχοι συνεργασίας, σύμφωνα και με διεθνείς καλές πρακτικές, θα μπορούσαν να είναι:

- Η επίτευξη περαιτέρω δημοσιότητας με στόχο πιθανούς ενδιαφερομένους για την εκμετάλλευση χρήσιμων ανοικτών δημόσιων δεδομένων,
- Η συνδιαμόρφωση καταλληλότερου θεσμικού και επιχειρησιακού πλαισίου για το άνοιγμα και την εκμετάλλευση των ανοικτών προς διάθεση δημόσιων δεδομένων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτενής συνεργασία με ιδιωτικούς και κοινωνικούς φορείς, συνδέσμους ιδιωτικών επιχειρήσεων, ερευνητικά κέντρα και διεθνείς οργανισμούς³⁴ έχει ήδη καλλιεργηθεί σε διάφορα επίπεδα που περιλαμβάνουν την παρουσία της χώρας μας σε έρευνες και συνέδρια ευρωπαϊκής και παγκόσμιας εμβέλειας, την διαβούλευση για την οργάνωση σχετικών δράσεων και την συγγραφή κανονιστικών και ερμηνευτικών δημοσίων εγγράφων, την συμμετοχή σε συγχρηματοδοτούμενο Ευρωπαϊκό έργο καινοτομίας με την σύμπραξη δημοσίων και ιδιωτικών φορέων από κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁵, την συνδιοργάνωση και διενέργεια ενημερωτικών και εκπαιδευτικών ημερίδων με αντικείμενο τα ανοικτά δεδομένα και την ανοικτή διακυβέρνηση κα. Ειδική μνεία αξίζει στην συνεργασία του Υπουργείου με την Βουλή των Ελλήνων μέσω της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας της, σε σχετικά εθνικά και ευρωπαϊκά που αφορούν στην προώθηση της ανοικτής διακυβέρνησης και της χρήσης και επαναχρήσης των ανοικτών δεδομένων.

Παρόλα αυτά, σε ότι αφορά στα ανοικτά δεδομένα, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό του Υπουργείου και στον βαθμό που στόχοι στους οποίους το Υπουργείο επιχειρεί κατ' αρχήν να

34 Μεταξύ άλλων ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΣΕΠΕ), η μη κερδοσκοπική Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ), το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί "SciFY" και "Open Knowledge Foundation-Greece (OKFN Greece)", οι διεθνείς οργανισμοί "Open Government Partnership (OGP)", "Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)", "Open Data Barometer (ODB)" μέρος του "World Wide Web Foundation", "Open Data Institute (ODI)", καθώς και οι αρμόδιες Υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

35 Αναφερθήκαμε ήδη στην ενότητα 3.5 στο έργο "Your Data Stories" - <http://yourdatastories.eu/>. Πρβλ επίσης και http://cordis.europa.eu/project/rcn/194402_en.html

ανταποκριθεί αφορούν την περαιτέρω υποκίνηση φορέων για την έκδοση αποφάσεων διάθεσης/ανάρτηση datasets, που απαιτεί κυρίως διοικητικές παρεμβάσεις, προαπαιτούμενο της πλήρους εκμετάλλευσης σχετικών συνεργειών λογίζεται η σώρευση κρίσιμης αριθμητικά και ποιοτικά μάζας datasets στο portal data.gov.gr.

5.4. Ενδυνάμωση της περαιτέρω χρήσης από φορείς του δημοσίου τομέα και λοιπούς ενδιαφερόμενους

Η μέχρι τώρα πορεία της εφαρμογής του Ν. 4305/2014 από τους φορείς, λαμβάνοντας υπόψη την ποσότητα αλλά και την ποιότητα των διατιθέμενων ανοικτών δεδομένων και το γεγονός ότι ιδίως Υπουργεία με πολλά και σημαντικής οικονομικής αξίας και κρισιμότητας δεδομένα δεν έχουν επαρκώς επισπεύσει το άνοιγμά τους καθιστά επιτακτική την ανάγκη ανάληψης περαιτέρω ενεργειών υποκίνησης και υποβοήθησης των φορέων στη διάθεση και χρήση ανοικτών δεδομένων.

Επιπλέον, η διάχυση, χρήση και αξιοποίηση των ανοικτών δεδομένων είναι ακόμη περιορισμένη, όχι μόνο στους δημόσιους φορείς, αλλά και στον επιχειρηματικό κόσμο. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της αξιοποίησής τους, θα πρέπει να υπάρξει ενημέρωση του επιχειρηματικού κόσμου για την υφιστάμενη προσπάθεια που γίνεται ήδη μέσω του www.data.gov.gr και τις δυνατότητες που ανοίγονται από τη χρήση τους. Επίσης θα πρέπει να ενημερωθούν οι φορείς της δημόσιας διοίκησης για τη μεγάλη σημασία που έχει όχι απλά η ανοικτή διάθεση των συνόλων δεδομένων που κατέχουν, αλλά και η κατάλληλη μορφή τους.

Για τους παραπάνω λόγους, στους άμεσους στόχους του Υπουργείου είναι η υποβοήθηση και περαιτέρω ενεργοποίηση των φορέων που κατέχουν κρίσιμα ανοικτά δεδομένα για την οικονομία και την επιχειρηματικότητα, κυρίως σε ευαίσθητους τομείς όπως η υγεία και η εργασία αλλά όχι μόνο, τα οποία ενώ ζητούνται από τον επιχειρηματικό κόσμο, μέχρι τώρα δεν παρέχονται. Για το σκοπό αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη ο σχεδιασμός για τη δημιουργία ομάδων εργασίας σε κάθε κρίσιμο φορέα, οι οποίες σε συνεργασία με το Υπουργείο και υπό την εποπτεία του, θα έχουν ως στόχο την ταχύτερη και βέλτιστη διάθεση των ανοικτών δεδομένων στο ενδιαφερόμενο κοινό. Βασικές αρμοδιότητες των ομάδων εργασίας θα είναι οι εξής:

- Η διάχυση της τεχνογνωσίας σε εφαρμοσμένα θέματα διαχείρισης των ανοικτών δεδομένων.
- Η υποβοήθηση των φορέων στον προσδιορισμό των ανοικτών δεδομένων που κατέχουν, εφόσον δεν έχει γίνει και της κατάλληλης άδειας διάθεσής τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 4305/2014.
- Η συνεργασία με τους φορείς, για την επιλογή του βέλτιστου τρόπου διάθεσης των ανοικτών δεδομένων τους.
- Η υποβοήθηση των φορέων σε τυχόν τεχνικά θέματα-προβλήματα ανάρτησης των ανοικτών δεδομένων τους στο data.gov.gr και η δημιουργία διαδικασίας ανάρτησης και επικαιροποίησης των ανοικτών δεδομένων τους.

- Η ένταξη και χρήση ανοικτών δεδομένων άλλων φορέων στις διαδικασίες λειτουργίας ενός συγκεκριμένου φορέα.
- Ο προσδιορισμός τυχόν νομικών και άλλων θεμάτων που απαιτούν επίλυση για την αποτελεσματική και συστηματική ένταξη της χρήσης διαθέσιμων ανοικτών δεδομένων, στο πλαίσιο λειτουργίας ενός συγκεκριμένου φορέα.
- Ο προσδιορισμός ανοικτών δεδομένων του φορέα που είναι χρήσιμα σε άλλους φορείς και η καλύτερη δυνατή μορφή διάθεσής τους.
- Η διάδοση της φιλοσοφίας και της σημασίας των ανοικτών δεδομένων στους υπαλλήλους του φορέα, με στόχο τη σταδιακά ποιοτικότερη διάθεση και χρήση ανοικτών δεδομένων.

Οι ενέργειες αυτές νοείται να υποστηριχτούν συμπληρωματικά και από τις δράσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε ότι αφορά στην ευρύτερη ενημέρωση των δημοσίων υπαλλήλων σχετικά με τη φιλοσοφία των ανοικτών δεδομένων, τις δυνατότητες αξιοποίησής τους και τη μεγάλη σημασία τους τόσο σε θέματα διαφάνειας, αλλά κυρίως δημιουργίας οικονομικού οφέλους για την επιχειρηματική κοινότητα και καινοτομίας για την επιστημονική/ερευνητική/ακαδημαϊκή κοινότητα.

Παράλληλα, στο σχεδιασμό του Υπουργείου, εντάσσονται δράσεις δημοσιότητας για τη χρήση και αξιοποίηση των ανοικτών δεδομένων, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Ειδικότερα εξετάζεται η κατάρτιση σχεδίου στο οποίο θα περιγράφονται κοστολογημένες δράσεις, που θα περιλαμβάνουν γενικές ενημερωτικές ημερίδες ανοικτές προς το κοινό για τα ανοικτά δεδομένα, στοχευμένα workshops μεταξύ συγκεκριμένων δημόσιων φορέων και του επιχειρηματικού-ιδιωτικού-πανεπιστημιακού τομέα, για τη βελτίωση της ποιότητας και ποσότητας διάθεσης ανοικτών δεδομένων με αντίκτυπο στην επιχειρηματικότητα. Εφόσον κριθεί σκόπιμο, θα εξεταστεί και το ενδεχόμενο προετοιμασίας σχετικής ενημερωτικής καμπάνιας σχετικά με τα ανοικτά δεδομένα σε κατάλληλα έντυπα, διαδικτυακούς τόπους κλπ. Οι εξεταζόμενες αυτές δράσεις είναι πρόσθετες της διενέργειας του ετήσιου διαγωνισμού hackathon για την αξιοποίηση των ανοικτών δεδομένων βάση του άρθρου 12Α του Ν. 4305/2014, που θα οργανωθεί από το Υπουργείο μέσα στο 2016.

Ο συγκεκριμένος διαγωνισμός αποτελεί καλή πρακτική για την ενδυνάμωση της χρήσης και αξιοποίησης των ανοικτών δεδομένων που παρέχονται από τους φορείς του δημοσίου και παράλληλα επιτυγχάνει την επικοινωνία της επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας με το δημόσιο τομέα, με στόχο τη βελτίωση όχι μόνο της ποσότητας, αλλά κυρίως της ποιότητας των παρεχόμενων ανοικτών δεδομένων.

Επίσης, θα υπάρξει βελτίωση της λειτουργικότητας του ελληνικού portal των ανοικτών δεδομένων, ώστε να καταγράφονται καλύτερα οι ανάγκες σε ανοικτά δεδομένα της επιχειρηματικής κοινότητας, καθώς και ο τρόπος αξιοποίησης των παρεχόμενων ανοικτών δεδομένων. Αυτή είναι μια καθιερωμένη καλή πρακτική των portals ανοικτών δεδομένων, που ακολουθείται και από τα

αντίστοιχα ευρωπαϊκά, όπου καλούνται όσοι αξιοποιούν τα παρεχόμενα ανοικτά δεδομένα να τα καταγράψουν και παράλληλα προβάλλονται οι εφαρμογές που έχουν δημιουργηθεί με αυτά, είτε παρέχονται δωρεάν είτε όχι.

Κρίσιμο είναι να επισημανθεί ότι των ανωτέρω δεν εξαιρούνται σε καμία περίπτωση οι φορείς του Δημοσίου Τομέα, οι όποιοι δεν νοούνται μόνον ως πάροχοι, αλλά και ως *χρήστες* ανοικτών δεδομένων. Η δημιουργία των συνεργειών διά των οποίων φορείς του δημοσίου τομέα θα “διεκδικούν” την ανάρτηση, προς περαιτέρω χρήση, datasets προερχομένων από άλλους φορείς (μελέτες, στατιστικά στοιχεία, εφαρμογές ακόμα κ.ο.κ.) εκτιμάται ότι θα αποδώσει από την πρώτη στιγμή οικονομίες σε επίπεδο πόρων των δημοσίων υπηρεσιών, στον βαθμό που τούτες απαλλαγούν από τον φόρτο εξ’ υπαρχής κατασκευής πληροφορίας ήδη διαθέσιμης και διατιθέμενης από άλλους φορείς, αλλά ακόμα και σε αμιγώς οικονομικό επίπεδο εφόσον η συγκεκριμένη λογική παγιωθεί στον τρόπο λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών.

5.5. Πτυχές οικονομικής αποτίμησης

Από τις προηγούμενες ενότητες κατέστη πρόδηλο ότι η πολιτική των ανοικτών δεδομένων και ιδίως η ενθάρρυνση της περαιτέρω χρήσης τους συνιστά ένα έργο με σαφή οφέλη σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν. 4305/2014, τα Ανοικτά Δεδομένα εκτιμάται πως θα οδηγήσουν σε οικονομικά οφέλη πλέον των 40 δις ευρώ για την Ε.Ε.³⁶ καθώς και σε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας που θα ξεπερνά τα \$ 3 τρις, σε επτά (7) διαφορετικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας (εκπαίδευση, μεταφορές, καταναλωτικά προϊόντα, ηλεκτρική ενέργεια, πετρέλαιο και φυσικό αέριο, υγεία και καταναλωτική πίστη) σε παγκόσμιο επίπεδο, με μία κατανομή μεταξύ Η.Π.Α. (\$ 1.1 τρις), Ευρώπης (\$ 900 δις) και του υπόλοιπου κόσμου (\$ 1.7 τρις)³⁷.

Ιδιαίτερα στην περίπτωση της Ελλάδας, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σχετική μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) έτους 2014³⁸. Ειδικότερα, και υπό συγκεκριμένες ερευνητικές παραδοχές και υποθέσεις, σημειώνεται ότι η αύξηση κατά 100% στην διάχυση των ανοικτών δεδομένων οδηγεί:

- σε σημαντική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η οποία ισοδυναμεί σε άνοδο κατά 25 θέσεις (από 56η σε 31η)
- σε δημιουργία νέων επιχειρήσεων (6.332 νέες επιχειρήσεις)

Λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις ιδιαίτερα δυσχερείς οικονομικές συνθήκες που διανύει η Χώρα κάθε βήμα προς την ενίσχυση της οικονομίας της γνώσης αποκτά ιδιαίζουσα σημασία. Για το λόγο αυτό,

³⁶ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-data-0>

³⁷ McKinsey: <http://bit.ly/Hv9OgH>

³⁸ Μελέτη του IOBE με τίτλο «Υιοθέτηση των ΤΠΕ και ψηφιακή ανάπτυξη στην Ελλάδα» http://iobe.gr/research_dtl.asp?RID=108

μέρος του σχεδιασμού του Υπουργείου είναι η επιδίωξη της ακριβέστερης αποτίμησης και ποσοτικοποίησης του οφέλους που απορρέει από την εφαρμογή της πολιτικής της περαιτέρω χρήσης των ανοικτών δεδομένων, ακολουθώντας δομημένη διαδικασία με συγκεκριμένα βήματα, όπως:

1. Η διαμόρφωση και η επιλογή του κατάλληλου μεθοδολογικού πλαισίου για την αποτίμηση της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων
2. Η διατύπωση των παραδοχών επί των οποίων θα βασιστεί η διενέργεια της αποτίμησης του οικονομικού οφέλους τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον
3. Η συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων για τη τροφοδότηση του μοντέλου αποτίμησης οικονομικού οφέλους
4. Η επεξεργασία των στοιχείων μέσω επιλογής των κατάλληλων εργαλείων
5. Η σύνταξη έκθεσης αποτελεσμάτων
6. Η καθιέρωση πάγιας διαδικασίας για τη διαρκή βελτίωση και επιβεβαίωση του μοντέλου αποτίμησης προϊούσης της συγκέντρωσης νέων δεδομένων

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργεια αυτής της διαδικασίας αποτέλεσε η ύπαρξη μια κρίσιμης μάζας συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων στο κεντρικό μητρώο data.gov.gr. Η παρατηρούμενη περαιτέρω ενεργοποίηση των φορέων, η ανάρτηση συνόλων δεδομένων και η ενθάρρυνση της περαιτέρω χρήσης θα επιτρέψουν τη δρομολόγηση της διαδικασίας οικονομικής αποτίμησης και την ποσοτικοποίηση των ωφελειών από την εφαρμογή της πολιτικής.

Για το σκοπό αυτό, στον ορίζοντα του σχεδιασμού του Υπουργείου και υπό την προϋπόθεση της απαιτούμενης περαιτέρω ενεργοποίησης των φορέων στην εφαρμογή της πολιτικής, είναι με τη συνδρομή της επιστημονικής / πανεπιστημιακής κοινότητας και λοιπών μετόχων, εντός ή εκτός της Διοίκησης να:

- προβεί σε οικονομική αποτίμηση οφέλους των ήδη διαθέσιμων ανοικτών δεδομένων, αλλά και αυτών που προβλέπονται στις αντίστοιχες αποφάσεις των φορέων,
- καθοριστούν δείκτες και μετρικές με στόχο τη συστηματική και διαρκή αποτίμηση του οφέλους των ανοικτών δεδομένων,
- καθοριστεί μεθοδολογία και δείκτες για την ποιοτική αξιολόγηση των ανοικτών δεδομένων
- ολοκληρωθεί η ποιοτική αποτίμηση των ήδη διαθέσιμων ανοικτών δεδομένων.

Παράλληλα, η εμπάθυνση της συνεργασίας και της επικοινωνίας με διεθνείς οργανισμούς, φορείς και πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο μπορεί να προσανατολιστεί και προς την πτυχή της μεθοδολογίας αποτίμησης της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων, ανταλλάσσοντας γνώση αναφορικά με καλές πρακτικές και λοιπά συναφή ζητήματα.

Η αναφορά μας στον ανωτέρω, φιλόδοξο πράγματι, στόχο, της ανάδειξης της σχέσης μεταξύ της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων και της πραγματικής οικονομίας, ο οποίος εκτείνεται ασφαλώς και πέραν του τρέχοντος έτους και παρά τα προβλήματα στην εφαρμογή της πολιτικής στα οποία

έχουμε εκτενώς αναφερθεί, εδράζεται στην διαπίστωση μίας δυναμικής αντανακλώμενης στην ραγδαία αύξηση των προσφερόμενων ανοικτών δεδομένων κατά το δεύτερο εξάμηνο του προηγούμενου έτους, απόρροια της περαιτέρω ενεργοποίησης του Υπουργείου σε επιχειρησιακό επίπεδο και στην αναγνώριση ότι η δυναμική αυτή πόρρω απέχει από το να έχει πλήρως κεφαλαιοποιηθεί.